

NARVA PÄHKLI MÄE KOOLI

ÕPPEKAVA ÜLDOSA

Heaks kiidetud õppenõukogu 28.08.2026.a otsusega nr 19.1-14/1420,

Hoolekogu 26.08.2026. a otsusega nr 19.1-15/1400 ja

Õpilasesinduse 28.08.2026. a otsusega nr 19.1-16/1448.

Kehtestatud direktori 11.09.2026. a käskkirjaga nr 19.4-1/1548

Jõustub 01.09.2026. a

SISUKORD

<u>1. Kooli väärtused ja eripära</u>	3
<u>1.1. Väärtused</u>	3
<u>1.2. Eripära</u>	3
<u>1.3. Kooli missioon</u>	4
<u>1.4. Kooli visioon</u>	4
<u>1.5. Kooli moto</u>	4
<u>2. Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid</u>	4
<u>3. Valdkonnasisesed ja -ülesed lõiminguvõimalused</u>	7
<u>4. Üldpädevuste kujundamise põhimõtted</u>	9
<u>5. Õppekava läbivate teemade käsitlemise põhimõtted</u>	17
<u>6. Õppekorraldus koolis</u>	29
<u>7. Tunnijaotusplaanid</u>	31
<u>8. Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana</u>	33
<u>9. Õppekeskkonna loomine, mis toetab õppekava rakendamist</u>	35
<u>10. Liikluskasvatuse teemad</u>	36
<u>11. Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord</u>	39
<u>12. Hindamise korraldus</u>	40
<u>12.1. Hindamise alused</u>	40
<u>12.2. Hindamine individuaalse õppekava järgi</u>	42
<u>12.3. Kujundav hindamine</u>	42
<u>12.4. Kokkuvõtvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine</u>	43
<u>12.5. Käitumise ja hoolsuse tagasisidestamine</u>	44
<u>12.6. Hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord</u>	45
<u>13. Õpilaste arengu ja õppimise toetamise korraldus</u>	45
<u>14. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja tugiteenuste rakendamine</u>	46
<u>15. Karjääriõppe, karjääriinfo ja nõustamise korraldamine</u>	48
<u>16. Õpilase ja õpilase seadusliku esindaja teavitamine ning nõustamine</u>	48
<u>17. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted</u>	49
<u>18. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord</u>	50
<u>Lisad</u>	50

1. KOOLI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA

1.1. Väärtused

Kõik kooli töötajad lähtuvad oma tegevuses põhikooli riikliku õppekava § 2 lõikes 3 sätestatud üldinimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest, milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus, sooline võrdõiguslikkus ning igapäevaelus vajalike digipädevuste arendamine.

Koolil on järgmised põhiväärtused:

- vastastikune austus - hindame ja peame üksteisest lugu, arvestame teiste inimeste seisukohtadega, kasutame kõnes tervitus- ja kiidusõnu.
- ohutu ja sõbralik keskkond - oleme hoolivad enda ja ümbritsevate inimeste tervise suhtes, käitume lugupidavalt teiste suhtes, toetame üksteist keerulistes olukordades. Oleme kiusamisest vaba kool.
- kvaliteetne haridus - õpime hoolikalt, oleme püüdlikud, tähelepanelikud, töötame aktiivselt tundides ja klassivälistel üritustel, ilmutame algatusvõimet, lõimime õppetegevuse käigus saadud teadmisi, kasutame mõistlikult IT-tehnoloogiaid ja arendame vajalikke digipädevusi. Oleme avatud uuendustele ja innovaatilistele lähenemistele.
- koostöö - töötame koos ühise eesmärgi saavutamise nimel, jagame üksteisega oma teadmisi ja oskusi, toetame üksteise algatusvõimet ning aitame abivajajaid. Kujundame enesejuhitud koostöise õppimise oskust. Toetame liikuvust ja aktiivse ühiskondliku positsiooniga õpilaste kasvatamist. Oleme Liikuma Kutsuv Kool.

1.2. Eripära

Kooli eripära väljendub avatud õpikeskkonnaga kooliks olemisest, kus edendatakse innovatsiooni ja innovaatilisi õppemeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni ja tulemuslikkuse suurendamisele. Õppe kavandamisel ja korraldamisel keskendutakse eelkõige õpilastel praktilise intelligentsuse kujunemise toetamisele kõikides üldpädevustes. Kooli eripära väljendub erinevate õppevormide, -suundade ja –moodulite võimaldamises iga õpilase arendamiseks.

Kooli eripäraks on

- põlvkondade sidusus;
- eesti keele, meele ja kultuuri toetamine;
- mitmekultuurilise ühiskonna väärtuste hoidmine;
- karjääri planeerimisega tegelemine selleks, et toetada õpilase kujunemist iseseisvaks isiksuseks, kes on valmis elukestvaks õppeks, erinevate rollide täitmiseks muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning oma elu teadlikuks kujundamiseks, sealhulgas mõistlike kutsevalikute tegemiseks;
- Liikuma Kutsuva Kooli põhimõtetest kinnipidamine;
- õuesõppe tundide läbiviimine õppeainete raames;
- nüüdisaegse õpikäsituse järgimine;
- jalgratturite koolituste läbiviimine;
- kooli jätkusuutlikkuse tagamiseks eelkooli korraldamine;
- aktiivne ja mitmekülgne projekti- ning igakülgne klassiväline tegevus;
- teineteisest hoolimine ja kiusamisest vaba kooli põhimõtete järgimine;
- eestikeelse põhi- ja aineõppe lõimimine meie igapäevaelu tegemistega.

1.3. Kooli missioon

Narva Pähklikmäe Kool tegutseb teadus- ja tõenduspõhiselt ning koostöiselt, et aidata ja toetada igal õpilasel võimalust kujundada endale sobiv õpi- ja haridustee ning luua keskkond iga õpilase mitmekülgeks arenguks.

1.4. Kooli visioon

Narva Pähklikmäe Kool on suunanäitaja hariduses – toetades õpilaste õppimist ja arengut, hoiame fookuses, et valmistame õpilasi ette eluks ja edasiseks õppimiseks. Peame oluliseks, et meie õpilased hooliksid maailmas toimuvast ning sooviksid ja julgeksid panustada meid ümbritsevasse keskkonda.

1.5. Kooli moto

“Väärtustades ümbritsevat õpime mõnuga!”

2. KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

2.1. Narva Pähklikmäe Kooli lõpetanud õpilane on omandanud riiklikus õppekavas kirjeldatud pädevused. Õppe- ja kasvatuse aineüleseks eesmärgiks on õpilastes põhikooli riiklikus õppekavas esitatud üldpädevuste, kooliastmeti kirjeldatud pädevuste ning ainevaldkonnakavades esitatud valdkonnapädevuste kujundamine. Pädevuste kujundamisel on arvestatud sätetega, mis on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. a soovitustes võtmepädevuste kohta elukestvas õppes.

2.2. Narva Pähklikmäe Kooli lõpetanud õpilane on saavutanud riiklikes õppekavades esitatud õpitulemused. Põhikooli lõpetanu õpitulemused on kooskõlas kvalifikatsiooniraamistiku 2. tasemel kirjeldatud üldnõuetega: õpilasel, kes lõpetab põhikooli, on teadmised ainevaldkonna-alaste faktide kohta, põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused vastava teabe kasutamiseks, et täita ülesandeid ja lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid ning suutlikkus töötada ja õppida juhendamisel ning iseseisvalt.

2.3. Narva Pähklikmäe Kool toetab iga õpilase individuaalset arengut. Kool aitab kaasa põhikooli õpilaste kasvamisele loovateks ja mitmekülgeteks isiksusteks. Põhikooli õpilastele on tagatud eakohane tunnetuslik, kõlbline, füüsiline, moraalne ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine. Koolis on loodud põhikooli õpilastele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond, mis toetab õpilaste õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

2.4. Põhikooli õpilasel, kes on läbinud kooli õppekava, on kujunenud põhilised väärtushoiakud ning õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust oma tegude tagajärgede eest. On loodud alus enesemääramisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse, usuliste tõekspidamiste ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse. Põhikooli õpilased on jõudnud selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning omavad valmisolekut õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, töölus, ühiskonnas ja riigis.

2.5. Narva Pähklikmäe Kooli õpilane:

- on teadlik vajadusest olla aus suhetes ümbritsevate inimestega;
- suhtub inimestesse heatahtlikult, näitab nendega suhtlemisel välja hoolivust ja hoolitsust vastavalt oma eale ja kujunenud elutegevuse oskustele ja kogemustele;
- mõistab inimelu väärtust;
- erinevat liiki tegevuste protsessis juhindub õigluse printsiipidest, suudab olla enesekriitiline;
- austab isiksust endas ja teistes, ei alanda teiste inimeste väärikust ja väärtusi;
- tunnistab iga inimese isiksuse vabadust;
- omab ettekujutust ühiskonna ülesehituse demokraatlikest printsiipidest ja seadustest, vastavalt eale toetab aktiivselt selle demokraatlikku arengut, austab ja õpib tundma nii eesti kui oma rahva kultuuri, tunnistab oma kuuluvust teatud rahvuse hulka;
- omab ettekujutust ja teadmisi erinevatest maailmakultuuridest, tunneb end seotud olevat põlisrahvuse esindajatega, teiste Eesti territooriumil elavate rahvastega, Euroopa ja maailma kooslustega;
- suhtub tolerantselt kultuurilistesse, etnilistesse, usulistesse, sotsiaalsetesse ja sugulistesse erinevustesse;
- suhtub hoidvalt loodusesse, elab ja tegutseb, säästes loodusressursse;
- hindab tervislikku eluviisi, elutegevuse protsessis püüab täiustada oma vaimseid, oskuslikke ja füüsilisi omadusi;
- tunnistab õiguse olulisust, austab ja täidab seadusi, teadlikult võib kaitsta oma kodanikuõigusi ja täita kohustusi;
- on rahuarbastav, oskab konstruktiivselt täita ühist tööd, teha koostööd erinevates gruppides ja seltsides ning on avatud enesearendamisele;
- suhtub vastutusrikkalt oma tegevusse, vajadusel oskab võtta endale vastutust teiste eest;
- saab aru pideva õppe vajadusest, on motiveeritud õppele, on võimeline adekvaatselt reageerima õpi-, töö- ja elukeskkonna muutustele;
- põhikooli lõpetamisel võib hinnata oma võimalusi, mõistab oma huve ja prioriteete ning vastavalt sellele koostab edasise haridustee perspektiivplaani.

2.6. Narva Pähklikmäe Kooli põhieesmärgiks on jääda stabiilsete tulemustega aktiivseks ja kaasaegseks õppeasutuseks, kus igale lapsele, vastavalt tema eale, on tagatud ohutu, positiivselt mõjuv ja loominguline õpikeskkond, on kindlustatud võimalus saada kvaliteetne haridus, mis on riikliku standardiga ette nähtud.

2.7. Eesmärgid saavutatakse järgmiste ülesannete realiseerimisega:

2.7.1. Luua õppe-kasvatustöö protsessis tingimused õpilaste vaimse, füüsilise, moraalse, sotsiaalse ja emotsionaalse arengu kujundamiseks, tingimused teadmiste omandamise ning tahtemaduste, loomingulise eneseväljenduse ja sotsiaalse ning kultuurilise identiteedi kujunemise arendamiseks.

2.7.2. Aidata kaasa loomingulise ja mitmekülgse isiksuse kujunemisele ning kasvamisele, kes on võimeline realiseeruma perekonnas, tööl ja ühiskondlikus elus.

2.7.3. Õpilase võimekuse balanseerimiseks, tema eneserealiseerimiseks, kasutada individuaalset ja / või diferentseeritud lähenemist ja nüüdisaegset õpikäsitust.

2.7.4. Toetada iga õpilase soovi õppida ja aidata kaasa õpikogemuste arengule, soodustada kriitilist mõtlemist ja kujundada teaduslikku maailmavaadet.

2.7.5. Anda igale õpilasele kindlustunne homses päevas, kindlustades hariduse saamist, mis lubab tulevikus realiseerida oma võimalusi.

- 2.7.6. Aidata kaasa oma rahvuskultuuri ja eesti keele ning kultuuri säilitamisele ja arengule, selleks pöörata õppe-kasvatustöö protsessis erilist tähelepanu eesti keele, kultuuri ja kirjanduse õppimisele.
- 2.7.7. Luua õpikeskkond, mis soodustab uue põlvkonna sotsialiseerumist läbi oma rahvuskultuuri ja eesti kultuuri traditsioonide, üleeuroopaliste väärtuste, samuti ka maailma kultuuri ja peamiste teadussaavutuste tajumise ja omandamise.
- 2.7.8. Luua sellised tingimused õpilase isiksuse arendamiseks, et õpilane hakkaks käituma tolerantset teiste rahvaste esindajate suhtes, hindama tervislikku eluviisi ja oleks valmis elama, õppima ja töötama multikultuurilises ühiskonnas.
- 2.7.9. Soodustada isiksuse kujunemist, kes on valmis integreeruma ühiskonda ja osutama edaspidi abi eesti ühiskonna sotsiaalses, kultuurilises, majanduslikus ja ökoloogilises arengus.
- 2.7.10. Korraldada ja arendada professionaalse pedagoogilise kollektiivi tegevust, mis on rajatud meeskonnatöö printsiipidel.
- 2.7.11. Korraldada koostööd kohaliku omavalitsuse, hoolekogu, teiste koolide, gümnaasiumide, kõrgkoolide, õppekeskuste, noorsoo-, kultuuriliste, hariduslike ja teiste linna, vabariigi ja teiste riikide organisatsioonidega, püstitatud ülesannete realiseerimise eesmärgil.
- 2.8. Lihtsustatud õppe põhiülesanne on suunata kerge intellektipuudega õpilase arengut ja aidata kujuneda isiksusel, kes tuleb eluga toime võimalikult iseseisvalt, teeb võimetekohast tööd, määratleb end oma rahva liikmena ja riigi kodanikuna. Lihtsustatud õppele kohaldatakse põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud õppe- ja kasvatusesmärgid ning pädevused, arvestades järgmisi eesmärke:
- 2.8.1. õpilane peab lugu iseendast, kodust ja perekonnast, suudab majandada ennast ja oma perekonda;
- 2.8.2. õpilane armastab kodumaad ja kodukohta;
- 2.8.3. õpilane teadvustab ennast ja kaasinimesi ning nende erinevusi, oma ja teiste rahvaste kultuurilist eripära;
- 2.8.4. õpilane tunneb ja järgib võimetekohaselt õigusnorme ja demokraatia põhimõtteid;
- 2.8.5. õpilane hoidub eetiliselt valedest ahvatlustest ja ettepanekutest;
- 2.8.6. õpilane tunneb terveid eluviise ning püüab neid järgida;
- 2.8.7. õpilane teab loodushoiu peamisi seisukohti ja püüab tegutseda keskkonda säästes;
- 2.8.8. õpilane eesmärgistab, kavandab ja hindab oma igapäevast tegevust;
- 2.8.9. õpilane oskab tuttavates situatsioonides valida, nõu küsida, otsustada ja vastutust kanda;
- 2.8.10. õpilane on valmis koostööks;
- 2.8.11. õpilane osaleb võimetele ja oma huvidele vastavas täiendusõppes;
- 2.8.12. õpilane mõistab lihtsat teavet, oskab teavet hankida (sh Internetist);
- 2.8.13. õpilane valdab järgmisi elementaaroskusi: vaatlemine, kuulamine ja kõne mõistmine, kõnelemine, lugemine, kirjutamine, arvutamine, selge eneseväljendus nii suulises kui kirjalikus kõnes;
- 2.8.14. õpilane väljendub viisakalt, solvamata oma käitumise ja kõnega kaaslas;
- 2.8.15. õpilane mõistab töö vajalikkust, valdab baasoskusi, suudab tööaja jooksul alluda töödistsipliinile, on valmis endale otsima sobivat tööd;
- 2.8.16. õpilane omab kujutlust maailmast kui tervikust.

3. VALDKONNASISESED JA -ÜLESED LÕIMINGUVÕIMALUSED

3.1. Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töö planeerimise ja kooli üldtööplaani tasandil.

3.2. Lõimingu mõte avaldub selles, et ühel või teisel moel seostatakse eraldiseisvaid õpetatavaid teadmisi ja oskusi, asetades need reaalse elu konteksti ning aidates õpilastel neid mõtestada ning seostada üheks tervikuks.

3.3. Valdkonnasisene ja -ülene õppe lõimimine saavutatakse:

3.3.1. erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel;

3.3.2. õppeainete, koolisest projektide ja tunniväliste tegevuste ning ürituste abil;

3.3.3. läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste abil;

3.3.4. õppeülesannete ning -viiside abil;

3.3.5. digipädevuste arendamise abil.

3.4. Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õppekeskkond ning õpetajate koostöö viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust:

- täpsustades pädevusi;
- seades õppe-eesmärke;
- määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja lahendamisviise.

3.5. Õppe lõimingut taotleavad tunnivälised, ülekoolilised ja rahvusvahelised projektid kavandatakse koostöös pedagoogide ja koostööpartneritega iga õppeaasta alguses. Need kajastuvad kooli üldtööplaanis ning üldtööplaanist tulenevalt arvestab õpetaja nendega oma tööd ja tegevusi kavandades. Lõiming on õpetajate teadlik katse seostada erinevaid teadmisi ja oskusi ning õppemeetodeid omavahel nii, et saavutada õppekava ja õpetuse terviklikkus. Õpetuse terviklikkuse saavutamise kaudu püüeldakse selles suunas, et toetada parimal moel õpilase sisemise lõimingu tekkimist ning üldpädevuste kujunemist.

3.6. Lõimingul on oluline roll õppimise killustatuse vähendamisel, eesmärgiga muuta õppimine õpilase jaoks tähenduslikuks. Õppetegevuses aidatakse teadmisi seostada tähenduslikkuse kontekstis. Selle saavutamiseks kasutatakse probleemõpet, mis julgustab õpilasi uurima võimalusi, välja mõtlema alternatiivseid lahendusi, tegema koostööd teiste õpilaste ja organisatsioonidega, välja pakkuma ideid ja hüpoteese ning lõpuks välja tooma parima lahenduse, mille nad ise leidsid. Lõiming võimaldab püüelda suunas, kus õpilased areneksid aktiivseteks ennastjuhtivateks õppijateks, kes loovad oma teadmisi varasematele teadmistele tuginedes ning juhinduvad õppimise käigus omandatud kogemustest ja seostest.

3.7. Lõimingu puhul on oluline lõimingu kesktee määratlemine. Lõimingut kasutatakse millegi saavutamiseks. Lõimingu kesktee on midagi, mille ümber õppetegevus kavandatakse. Lõimingu keskmes võib olla mingi teadmine, oskus või suhtumine või mingi keskne idee kui fokuseeriv kesktee. Kooli õppekava kontekstis on sellisteks keskseteks aineülesteks ideedeks pädevused. Pädevusi käsitleme kui lõimingu tsentreid, mis on aluseks suutlikkuse kujunemisele. Pädevuste kujundamist taotletakse nii õppe- kui ka õppekavavälistes tegevustes.

3.8. Lõimingu keskmes võivad olla erinevad õppeviisid (individuaalne, paaris- ja rühmatöö, diskussioon, väitlus, ajurünnak, probleemõpe, õppekäik, õppesõit, ühisüritus, ekskursioon, matk,

kontsert, kohtumine), mis aitavad õpilasel omandada erinevaid töövõtteid ja saada kogemusi. Lõimingu keskmes võivad olla õppeülesanded (projekt, referaat, uurimistöö, loovtöö, essee, arutlus, päeviku pidamine, avalik esinemine), mis täidavad olulist rolli sisemise lõimingu saavutamisel. Lõiminguks võib olla ka mistahes probleem, meetod või vahend, millega kaks või enam õpikogemust seostatakse.

3.9. Lõimimise esimeseks sammuks on lõimingu kesktee määratlemine, mille leiab õppekava üldosast ja ainekavadest esitatuna ainevaldkondade kaupa. Üldpädevuste kujundamist on käsitletud täpsemalt riiklike õppekavade ainevaldkondade kirjeldustes. Valdkonnasisese lõimingu aluseks on vastava valdkonnapädevuse kujundamine. Valdkonnaülese lõimingu aluseks on pädevused kooliastmeti, mis on kirjeldatud riiklikes õppekavades.

Kui lõimingu tšenter on valitud, tuleb selle käsitlemiseks leida sobiv lõimingu viis ja kavandada sellega seotud tegevused. Tegevused peavad olema õpetaja poolt valitud hariduslikult tähenduslikud ja soodustama iga aine õpitulemuste saavutamist ka siis, kui nad ei sisalda endas lõimingu.

3.10. Lõiming väljendub õpetaja töö planeerimisel õppetegevustena. Tegevusteks võivad olla projektide ja loovtööde teostamine, probleemide lahendamine, uurimine, küsimuste esitamine ja neile vastuste leidmine. Lõimingu õnnestumiseks on oluline õpetajate koostöö. Selleks on koolis loodud võimalused õpetajate omavaheliseks tihedaks koostööks nii asutuse siseselt kui väljaspool seda.

3.11. Lõimingu viisi valik on õpetajale vaba ning selle valik sõltub sellest, mida tahetakse lõimimisega saavutada: kas luua seoseid üksikute õpitulemuste vahel, ainevaldkondade sees, ainevaldkondade vahel või soovitakse lõiminguga saavutada kooliastme pädevusi, üldpädevusi või valdkonnapädevusi. Õpetajal on kasutada järgmised lõiminguviisid: ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne lõiming, interdistsiplinaarne valdkonnasisene või interdistsiplinaarne valdkondade vaheline lõiming.

3.12. Lõimingu rakendamise viisid on kirjeldatud kooli õppekava ainevaldkondade õppekavades sinna kuuluvate õppeainete kohta tervikuna.

3.13. Koolis toimub lõimimine, et õpilane mõistaks, kuidas seostada õpitud teadmisi ja oskusi erinevates õppeainetes. Lõimingu saavutamiseks korraldab põhikool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme. Valdkonnasisese lõimingu korraldamiseks toimuvad ainekomisjonide koosolekud, kus koostatakse tegevuskava, pannakse paika üritused, kavandatakse projektid ja õppekäigud. Koolis toimub ainekomisjonidevaheline koostöö.

4. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED

4.1. Kooli olulisemaks õppe- ja kasvatuseesmärgiks on õpilastes põhikooli riiklikus õppekavas ja põhikooli lihtsustatud riiklikus õppekavas esitatud üldpädevuste kujundamine.

4.2. Õpilastes kujundatavad üldpädevused:

Pädevus	Põhikooli riikliku õppekava pädevuse kirjeldus	Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava pädevuse kirjeldus	Pädevus kujundatakse
Kultuuri- ja väärtuspädevus	Suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingu ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid.	Tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluse põhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.	- kõikide ainete teemavaldkondade kaudu; - toimivate heategevusürituste kaudu; - klassi- ja koolivälise tegevuse kaudu (riigipühade ja rahvakalendri tähtpäevadega seotud üritused); - näitused kooli- ja linnaraamatukogus; - arenguvestluste läbiviimise kaudu õpilastega; - õpetaja isikliku eeskuju kaudu suhtluses ja käitumises; - ühisürituste ja ühistegevuste kaudu Politsei- ja Piirivalveametiga; - õppekäikude kaudu.
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates olukordades; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.	On aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista, arvestab rühma huvi ja isiklikku huvi; järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ning moraalinorme.	- tundide käigus aruteludes ja ajurünnakutes osalemine; - kodaniku- ja töövarjupäeva üritused; - rühmatööde korraldamine õppeprotsessis; - koolis toimivate heategevusürituste kaudu; - klassi- ja koolivälise tegevuse kaudu (riigipühadega seotud üritused, koolis korraldatavad välitlused); - näitused kooli- ja linna keskraamatukogus; - õppekäikude kaudu (Riigikogu, Linnavalitsus, Volikogu); - kooli õpilasesinduse töö ja tegevuse kaudu; - õpilaste loovtööde koostamise protsessi jooksul.
Enesemääratlus pädevus	Suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.	Mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne; kasutab viisakat kõnepruuki.	- kõikide ainete teemavaldkondade kaudu; - arenguvestluste läbiviimise kaudu õpilastega; - ühisürituste ja ühistegevuste kaudu erinevate ametitega (Politsei- ja Piirivalveamet, haigla, ohvriabikeskus, sotsiaalabiamet, varjupaik, noortekeskus); - õppekäikude kaudu; - tugisüsteemi töö kaudu (sotsiaalpedagoogi, psühholoogi

			ja eripedagoogi töö); • kooli õpilasesinduse töö ja tegevuse kaudu; • projektitegevuse kaudu.
Õpipädevus	Suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi, järgida kaasaegset õpikäsitlust: õppima õppimist.	Õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut; täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid; on avatud uutele teadmistele ja oskustele; arendab digipädevusi ja tunneb huvi maailmas toimuvate uuenduste vastu.	• kõikide ainete teemavaldkondade ja huviringitöö kaudu; • koolis toimuvate heategevusürituste kaudu; • klassi- ja koolivälise tegevuse kaudu; • näitused kooli- ja linna keskraamatukogus; • arenguvestluste läbiviimise kaudu õpilastega; • õpetaja isikliku eeskuju kaudu suhtluses ja käitumises; • õppekäikude kaudu; • õpilaste loovtööde koostamise protsessi jooksul; • tugisüsteemi töö kaudu (sotsiaalpedagoogi, psühholoogi ja eripedagoogi töö); • õpilaste ettevalmistamise kaudu aineolümpiaadideks, konkurssideks ja võistlusteks; • projektitegevuse kaudu; • eelkooli töö kaudu; • koolilaagri töö kaudu.
Suhtluspädevus	Suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.	Suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid; mõistab ja kasutab võõrkeeles lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ning fraase, tuginedes vajaduse korral abivahenditele.	• kõikide ainete teemavaldkondade kaudu; • klassi- ja koolivälise tegevuse kaudu; • arenguvestluste läbiviimise kaudu õpilastega; • õpetaja isikliku eeskuju kaudu suhtluses ja käitumises; • õppekäikude kaudu; • õpilaste loovtööde koostamise protsessi jooksul; • projektitegevuse kaudu; • õpilaste ettevalmistamise kaudu aineolümpiaadideks, konkurssideks ja võistlusteks; • erinevatel tasanditel esinemine konverentsidel, aruteludel.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõendus põhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.	Lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi- oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt.	• kõikide ainete teemavaldkondade kaudu; • õppekäikude ja õuesõppe kaudu; • õpilaste loovtööde koostamise protsessi jooksul; • projektitegevuse kaudu; • kohaste õppemeetodite valiku ja õpetajatevahelise koostöö kaudu.
Ettevõtlikkuspädevus	Suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja	On tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis	• töövajupäev; • õpilaste loovtööde

	oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmäärke, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske; rakendada finantskirjaoskust.	kutse- ja elukestvaks õppeks; hindab adekvaatselt oma võimeid; püstitab ja täidab endale seatud eesmäärke ning võtab vastutuse oma tegude eest.	koostamise protsessi jooksul; • projektitegevuse kaudu; • kooli õpilasesinduse tegevuse kaudu; • heategevuslaad; • rahatarkuse teemad õppeainetes; • rahatarkuse teadmised karjääriplaneerimisel; • koostöö Töötukassaga.
Digipädevus	Suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemi lahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.	Orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt; otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi; järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.	• kõikide ainete teemavaldkondade kaudu; • õpilaste loovtööde koostamise protsessi jooksul; • projektitegevuse kaudu; • õpilaste osalemine aineolümpiaadidel, konkurssidel ja võistlustel erinevates e-keskkondades; • koolis kasutatavate e-õppe keskkondade kaudu; • aineõpetajate loodud e-õppe keskkondade ja/või materjalide kaudu; • internetikeskkonna usaldusväärsuse ja sellesse kriitilise suhtumise kujundamise kaudu õpilastes; • robotika tundide läbiviimise kaudu.

4.3. Üldpädevuste kujundamisel järgitakse järgmisi põhimõtteid:

- 1) üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel;
- 2) üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses;
- 3) üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös;
- 4) üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad kooli ja kodu koostöös.

4.4. Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks on koolis kavandatud järgmised tegevused:

- 1) Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused.
- 2) Koolisesed õppepäevad.
- 3) Õpetajate poolt kolleegidele läbiviidavad avatud tunnid.
- 4) Õpetajate uurimusi või loomingut tutvustavad ülevaatenäitused raamatukogus.
- 5) Ülekoolilised ühistegevused (projektid).
- 6) Ainevaldkonniti õpilasuurimusi tutvustavad konverentsid.
- 7) Traditsioonilised ülekoolilised üritused, mis toimuvad igal õppeaastal.

- 8) Erinevate tähtpäevadega seotud üritused (näiteks aktused, õpetajate päeva tähistamisega seotud üritused jms).
- 9) Loovtööde ja praktiliste tööde ülevaateüritused (ülevaatenäitus, moešõu, muusikapäev, filmiõhtu, teatrifestival jms, kus õpilased tutvustavad oma loomingut).
- 10) Heategevusüritused.

4.5. Üldpädevuste kujundamine astmeti

Kooliaaste	Kultuuri- ja väärtuspädevus	Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Ettevõtlikkuspädevus
I aste	Suhtub säästvalt loodusesse; oskab märgata ja hinnata ilu; tunneb rõõmu liikumisest ja loomingulisest tegevusest.	Austab oma perekonda, klassi ja kooli; on viisakas, oskab kuulata, hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma tervise eest; oskab käituda ohu- olukorras, peab kinni liikluseeskirjadest.	Teab oma rahvuslikku kuuluvust ja suhtub sellesse austusega; austab oma kodumaad ja Eesti riiki, teab tema sümboleid ja peab kinni nendega seotud käitumisreeglitest.	Soovib õppida, tunneb rõõmu saadud teadmistest ja oskustest; oskab iseseisvalt ja koos teistega õppida, oskab jaotada aega õppimise, tunnivälise tegevuse ja puhkuse vahel; oskab leida ja aru saada tekstides sisalduvast informatsiooni ning esitada seda suulises ja kirjalikus vormis.	Oskab end meelestada ülesannete lahendamisele, oskab koostada päevaplaani ja sellest kinni pidada; saab aru ja kasutab õpitava võõrkeele igapäevaväljendeid ja lihtsaid fraase; teab, kelle poole pöörduda erinevate probleemidega ja on valmis seda tegema.	Oskab lahendada aritmeetika-ülesandeid ja kasutada vajalikke mõõtühikuid eakohaste ülesannete lahendamisel; oskab sihipäraselt läbi viia vaatlusi, oskab võrrelda esemeid ja nähtusi, kirjeldada nende sarnasusi ja erinevusi, rühmitada neid ühe-kahe tunnuse põhjal, lugeda lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti.	Oskab kasutada lihtsaid arvutiprogramme; oskab kasutada koolis ja kodus kasutatavaid tehnilisi vahendeid.
II aste	Hindab harmoonilisi inimsuhteid, saab aru oma rollist pereliikme-, sõbra- ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest ja vastutab oma tegude eest; hindab kunstiloomingut ja on võimeline end väljendama kunstivahendite abil; hindab tervet	Oskab planeerida ja hinnata oma tegevust; oskab näha ja tunnistada oma vigu, samuti korrigeerida oma tegevusi; oskab suhtuda inimestesse eelarvamusteta, tunnistades inimeste erinevusi, ka nende vaadetes ja situatsioonides, samuti saab aru	Oskab hinnata oma rahvuslikku kuuluvust ja kultuuri teiste rahvuskultuuri seas; tunneb end oma riigi kodanikuna ja peab kinni ühiselu normidest; on leidnud endale sobiva harrastuse ja omab üldist ettekujutust töömaailmast.	Oskab keskenduda õpiülesannete täitmisele; oskab kasutada eakohaseid meetodeid; oskab esitada looduslooteemalisi küsimusi ning otsida vastavat informatsiooni; oskab leida vastuseid oma küsimustele, saada	Oskab väljendada, põhjendada ja kaitsta oma arvamust; teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab välja tuua oma huvideringi; saab hakkama igapäevase suhtlemisega kasvõi ühes võõrkeelses situatsioonis, mis nõuab otsest ja lihtsat	Sooritab kindlalt matemaatilisi tehteid ja mõõtmisi; teab loogikareegleid ja oskab neid kasutada ülesannete lahendamisel ja erinevates eluvaldkondades.	Oskab kasutada arvutit ja internetit kui suhtlusvahendit; oskab vormistada tekste arvuti abil.

	eluviisi, teab tervisele kahjulikke tegureid ja ohtusid seoses ainetega, mis kutsuvad esile sõltuvuse.	kompromisside vajalikkusest.		vajalikkus informatsiooni erinevatest allikatest, samuti seda tõlgendada, kasutada ja edasi anda; näha erinevusi fakti ja arvamuse vahel.	informatsiooni vahetamist olmeteemadel; oskab käituda looduses, tunneb huvi looduse vastu.		
III aste	Teab üldtunnustatud kõlbluspõhimõtteid ja -väärtusi, tunnustab neid, ei jää ükskõikseks, kui neid rikutakse; väljendab end loominguiliselt, hindab kunsti ja kultuuripärandit; hindab tervet eluviisi ja peab sellest kinni, on füüsiliselt aktiivne.	Omab ettekujutust ja teadmisi maailma erinevate riikide kultuuridest, suhtub eelarvamusteta ja austusega teistest rahvustest inimestesse; mõistab inimese ja ümbritseva keskkonna vastastikkust sõltuvust, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda, elab ja käitub nii, et säiliks loodus ja ümbritsev keskkond.	Tunneb ja austab oma emakeelt ja kultuuri; on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust.	Näitab üles soovi teadmiste vastu, oskab õppida ja leida võimalusi õpingute jätkamiseks, kasutades vajadusel vastavaid soovitusi; saab aru ja oskab tõlgendada erinevaid tekste, teab ja järgib grammatikareegleid.	Aitab kaasa eesti keele ja kultuuri arengule; on võimeline selgelt väljendama oma mõtteid suuliselt ja kirjalikus vormis situatsiooni ja suhtluspartnereid arvestades; valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab suhelda suuliselt ja kirjalikult igapäevastes situatsioonides; oskab esitada loodusteaduslike küsimusi, arutleda nende üle, esitada teaduslikke seisukohti ning teha järeldusi.	On võimeline lahendama igapäevaseid küsimusi, mis tekivad erinevates eluvaldkondades ja nõuavad matemaatiliste mõõtmismeetodite kasutamist (loogilist ja ruumilist mõtlemist) ning väljendusviise (valemeid, mudeleid, skeeme, graafikuid).	Ilmutab ettevõtlikkust, usub endasse, kujundab oma ideaale; püstitab endale eesmärgid ja tegutseb nende saavutamise nimel, kontrollib ja korrigeerib oma käitumist; võtab endale vastutuse oma tegevuste eest; oskab toime tulla tehnikamaailmas ja kasutada tehnikat vajadusel ning võimalusel ilma riskita; mõtleb süsteemselt, loominguiliselt ja kriitiliselt, püüdleb enesearendamise poole.

4.6. Lihtsustatud õppe puhul arvestatakse õppe planeerimisel õpilase arenguperioode, mis jagunevad järgmiselt: 1.–2. kl, 3.–5. kl, 6.–7. kl, 8.–9. kl.

4.6.1. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 1.–2. klassis.

4.6.1.1. Esimesel arenguperioodil on põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, õpilase rolli mõistmine ja vastavate alusoskuste omandamine: kuulamine, adekvaatne reageerimine küsimustele ja korraldustele, vaatlemine, osalemine dialoogis, tegevusse lülitumine ning ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine. Õppe eesmärgiks on elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse omandamine.

4.6.1.2. Õpetaja suunamisel õpivad õpilased tundma lähiümbrust ning igapäevaelu nähtusi. Lisaks iseendaga seonduva teadvustamisele kujundatakse õpilastel ka arusaamist mina-meie-suhetest. Vastav arusaamine kujuneb kontaktis ning koostegevuses täiskasvanu ja klassikaaslastega, osalemisel õppemängudes ja ühistegevustes.

4.6.1.3. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse ülesandeid, nende täitmiseks kuluvat aega ning õpetaja osaluse ja abi osakaalu. Õpetaja osaleb laste tegevustes suurel määral. Õpilased täidavad õpiülesandeid koostevuses, matkimise, näidise järgimise toel ja omandatud oskuste piires suulise korralduse järgi. Õpilaste tegevust verbaliseerib valdavalt õpetaja.

4.6.1.4. Õpilased vajavad õppetegevustes palju materialiseerimist ja näitlikke vahendeid. Õpilaste juhendamisel kasutatakse lühikesi suulisi korraldusi. Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Olulisel kohal on õppimine praktilise tegevuse või didaktilise mängu kaudu.

4.6.1.5. Õppetöö korraldamisel on eelistatud üldõpetuslik tööviis või üldõpetuse ja aineõpetuse kombineeritud variant.

4.6.2. Taotletavad pädevused 1.–2. klassis:

4.6.2.1. tunneb end oma pere liikmena, oma klassi ja kooli õpilasena;

4.6.2.2. osaleb klassi ühistevuses;

4.6.2.3. saavutab kontakti ühistevuses teiste inimestega, palub abi ja osutab ise abi kaaslastele;

4.6.2.4. kuulab ja vastab küsimustele; väljendab ennast 3–4-sõnaliste lihtlausetega;

4.6.2.5. eristab oma-võõrast-ühist;

4.6.2.6. hoiab korras oma välimust; hoiab puhtust ja korda; hoiab korras oma koolitarbed;

4.6.2.7. leiab täiskasvanu suunamisel paberilehelt ja raamatu leheküljelt vajalikku teavet;

4.6.2.8. täidab ülesanded koostevuses, eeskuju ja näidise järgi, omandatud oskuste piires suulise korralduse kohaselt;

4.6.2.9. viib kokku eseme, selle kujutise ja keelelise väljendi; tunneb kirjelduse järgi ära tuttavad esemed ja nähtused;

4.6.2.10. vaatleb ning võrdleb täiskasvanu juhendamisel esemeid ja nähtusi; järjestab ja rühmitab esemeid ning nende kujutisi ühe-kahe tajutava tunnuse (kuju, suuruse, värvuse) alusel;

4.6.2.11. loeb jõukohast õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa;

4.6.2.12. arvutab õpitud arvuvalla piires ning mõõdab täiskasvanu abiga;

4.6.2.13. tunneb rõõmu liikumisest, loovast ja käelisest tegevusest;

4.6.2.14. käitub õpitud oskuste piires viisakalt, ohutult ja ümbrust hoidvalt; hindab oma ja teiste käitumist õige/vale, meeldib / ei meeldi tasandil.

4.6.3. Õppe- ja kasvatuses rõhuasetused 3.–5. klassis.

4.6.3.1. Teisel arenguperioodil jätkub positiivse suhtumise kujundamine õppimisse, keskendutakse õpiharjumuste ja -oskuste ning püsivuse arendamisele. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja motivatsiooni.

4.6.3.2. Tähelepanu pööratakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sh üksteist toetavate suhete kujunemisele õpilaste vahel.

4.6.3.3. Õpilased vajavad jätkuvalt suunamist ja õpitegevuse reguleerimist, sh eeskuju ja näidiseid õpiülesannete sooritamisel. Sisekõne kujunemine võimaldab neil arendada oma oskusi õpitegevuse kavandamisel ja reguleerimisel: orienteerumist ülesandes, planeerimist, algoritmide ja tuttavate abivahendite valikut ning kasutamist, enesekontrolli sooritamist.

4.6.3.4. Õpilastel kujundatakse oskust mõista ning järgida lühikesi ja lihtsaid tööjuhiseid, nii suulisi kui ka kirjalikke lihtkorraldusi.

4.6.3.5. Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Õpilased vajavad õpitegevustes abivahendeid, näitlikkust, sh algoritme.

4.6.4. Taotletavad pädevused 3.–5. klassis:

4.6.4.1. osaleb jõukohaselt ühistegevuses, abistab kaaslast; alustab ja jätkab dialoogi; väljendab ennast arusaadavalt (sh lühitekstide abil);

4.6.4.2. mõistab omandisuhteid oma-võõras-ühine ja käitub vastavalt;

4.6.4.3. hoolitseb oma välimuse ja tervise eest; hoiab puhtust ja korda kodus ja koolis; käitub looduses hoolival;

4.6.4.4. oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt;

4.6.4.5. täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuse piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku juhendi) järgi; kasutab õpiülesannete täitmisel tuttavaid abivahendeid (sh lihtsaid skeeme ja sümbboleid);

4.6.4.6. kirjeldab oma õpitegevust nii tegevuse ajal kui ka pärast tegevust; kasutab täiskasvanu suunamisel õpitud enesekontrollivõtteid;

4.6.4.7. vaatlleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab etteantud rühmitusaluse järgi esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid õpetaja küsimuste ja tugisõnade abil;

4.6.4.8. loeb õpitud teksti ladusalt, leiab ja mõistab suunamisel tekstides sisalduvat teavet;

4.6.4.9. eristab tuttavates olukordades ja oma tegevustes põhjust, tagajärge ja eesmärki; arvestab teadaolevaid käitumisnorme hindamisel;

4.6.4.10. arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;

4.6.4.11. oskab täiskasvanu juhendamisel kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;

4.6.4.12. käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, tunneb ja järgib lihtsamaid kombeid; kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma käitumist konfliktsituatsioonis;

4.6.4.13. oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda; oskab ohutult liigelda;

4.6.4.14. austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümbboleid ning täidab nendega seotavaid käitumisreegleid.

4.6.5. Õppe ja kasvatuses rõhuasetused 6.–7. klassis.

4.6.5.1. Kolmandal arenguperioodil keskendutakse jätkuvalt õpiharjumuste ja õpioskuste kujundamisele, samuti püsivuse, iseseisvuse ning eesmärgistatud töötamise ja valikute tegemise oskuste arendamisele.

4.6.5.2. Jätkuvalt pööratakse tähelepanu eneseväljendusoskuse ja - julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste arendamisele. Tähtsal kohal on oma arvamuse väljendamine ja selgitamine, kaaslaste arvamuste aktsepteerimine, suhtlusprobleemide lahendamise ning viisaka käitumise oskuste kujundamine.

4.6.5.3. Vajalik on toetada iga õpilase eneseusk ja õpimotivatsiooni. Oluline on kujundada oskust märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsida vajaduse korral abi ja seda kasutada.

4.6.5.4. Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel. Õpilaste juhendamisel lähtutakse algoritmidest, oluline on suunata õpilasi aktiivsemalt algoritme ka iseseisvalt kasutama, sh oma tegevust kontrollima.

4.6.6. Taotletavad pädevused 6.–7. klassis:

4.6.6.1. mõistab oma rolli pereliikme-, sõbra-, kaaslaste- ja õpilasena ning käitub vastavalt rollile; peab kinni kokkulepetest;

4.6.6.2. oskab kaaslast kuulata ja teda tunnustada; oskab oma arvamust rahulikult väljendada ja selgitada; mõistab, et inimesed ja seisukohad võivad olla erinevad;

4.6.6.3. oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, kasutab omandatud õpivõtteid ja tuttavaid abivahendeid;

- 4.6.6.4. oskab koostada päevakava ja seda järgida; mõistab töö vajalikkust;
- 4.6.6.5. oskab märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsib vajaduse korral abi ja kasutab seda;
- 4.6.6.6. oskab oma tegevust õppesituatsioonis kavandada, vajalikke tegevusi valida ja rakendada, tulemust kontrollida ja hinnata;
- 4.6.6.7. vaatab sihivõrdlevalt, võrdleb ning rühmitab esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid tugisõnade abil; teeb järeldusi; loeb lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
- 4.6.6.8. loeb õpitud teksti ladusalt, leiab teavet oma teadmiste vastavatest tekstidest ning esitab seda suuliselt ja kirjalikult vastavalt õpitud oskustele;
- 4.6.6.9. arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
- 4.6.6.10. oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlus- ja õppevahendina;
- 4.6.6.11. hindab objektiivselt kaaslaste käitumist, saab aru iseloomude ja võimete erinevustest; lahendab konflikte rahumeelselt;
- 4.6.6.12. oskab kirjeldada oma käitumist, mõista ja tunnistada oma eksimusi ning vajaduse korral korrigeerida oma käitumist/tegevust;
- 4.6.6.13. väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 4.6.6.14. väärtustab säästvat eluviisi, huvitub loodusest ja oskab looduses käituda.

4.6.7. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 8.–9. klassis.

- 4.6.7.1. Neljandal arenguperioodil on põhitaotluseks vastutustundliku suhtumise ja võimalikult iseseisvate õpi- ja tööoskuste kujundamine. Eesmärgiks on, et õpilased tulevad igapäevaelus toime iseseisvalt ning jätkavad õpinguid vastavalt oma võimetele.
- 4.6.7.2. Jätkuvalt on olulisel kohal suhtlemis- ja koostööoskuste kujundamine, õpimotivatsiooni hoidmine ja tõstmine. Kujundatakse oskust oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi ning teadvustada oma huvisid.
- 4.6.7.3. Tähtsal kohal on enesejuhtimise oskuste kujundamine, suurendatakse õpilaste iseseisvust oma tegevuse kavandamisel, sooritamisel ja tulemuse hindamisel. Järjepidevalt harjutatakse valima ning rakendama eesmärgi saavutamiseks vajalikke tegevusi ja vahendeid ning kasutama enesekontrollivõtteid.
- 4.6.7.4. Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel, õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga.

4.6.8. Taotletavad pädevused 8.–9. klassis:

- 4.6.8.1. tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 4.6.8.2. väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi;
- 4.6.8.3. suhtleb vastavalt olukorrale, arvestab suhtluspartneriga;
- 4.6.8.4. arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi, peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ja tunneb vastutust oma tegude eest;
- 4.6.8.5. esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus ja arvestab teistega; mõistab kompromisside vajalikkust; oskab seista oma õiguste eest ning lahendada konflikte rahumeelselt, arvestades ühiselu norme;
- 4.6.8.6. lahendab lihtsamad eriolukorrad, astub vastu ebasoovitavatele ahvatlustele ning eetiliselt või õiguslikult vääradele ettepanekutele;
- 4.6.8.7. täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas; mõistab ülesannete õige tõlgendamise ning enesekontrolli tähtsust, kasutab omandatud õpivõtteid;
- 4.6.8.8. loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel;

- 4.6.8.9. oskab kasutada jõukohaseid teabevahendeid, sh arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning infootsingul;
- 4.6.8.10. teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning huvisid; väärtustab praktilist tööd ja õppimist ning on valmis jätkama õpinguid täiendus- ja kutseõppes;
- 4.6.8.11. mõistab igapäevaelus ilmnevaid inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 4.6.8.12. väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne.

5. ÕPPEKAVA LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED

5.1. Läbivate teemade realiseerimine soodustab teadmiste, oskuste ja vilumuste kujundamist erinevates elu- ja ainevaldkondades ka väärtusorientatsioonide ja käitumisnormide kujundamist.

5.2. Läbivate teemade realiseerimine eeldab põhikooli riiklikus õppekavas püstitatud eesmärkide saavutamist, mis viiakse koolis ellu järgnevalt:

5.2.1. õpikeskkonna korraldus: läbivate teemade sisu ja eesmärgid arvestatakse vaimse-, sotsiaalse- ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel;

5.2.2. õppetegevus, mis on kajastatud ainekavades;

5.2.3. õppesisu (õppeainete õpitavad teemad ja probleemid, näited, lähenemine õppeteemadele);

5.2.4. praktiline õppetöö;

5.2.5. töö uurimismeetodid, soovitatud protsess-õppetööna, õpitud teema kokkuvõtliku tööna, teema või õppeaine tööde blokina;

5.2.6. valikained;

5.2.7. loominguline töö;

5.2.8. töö olümpiaadidest osavõtjatega;

5.2.9. klassiväline töö ja huviringide tegevus;

5.2.10. traditsiooniliste ürituste teemad ja vormid;

5.2.11. loengud, kohtumised ja vestlused paralleelklasside õpilastele läbivate teemade temaatikast ja problemaatikast;

5.2.12. mängud, viktoriinid, spordivõistlused, konkursid alates kooli tasemelt kuni rahvusvahelise tasemeni;

5.2.13. klassidevahelised-, ülekoolilised projektid, ainetevahelised projektid (õppeainete integratsioon);

5.2.14. maakondlikud ja üle-eestilised projektid suunatud koostööle teiste koolide ja asutustega, vabariigi organisatsioonidega;

5.2.15. rahvusvahelised projektid.

5.3. Läbivate teemade eesmärkide saavutamiseks kasutatakse ära nii vaimne, sotsiaalne kui ka füüsiline õpikeskkond.

5.4. Põhikooli riiklikus õppekavas on ära märgitud 8 läbivat teemat, mis laienevad ka põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel õppijatele:

- 1) Keskkond ja jätkusuutlik areng.
- 2) Tervis ja ohutus.
- 3) Teabekeskkond ja meediakasutus.
- 4) Tehnoloogia ja innovatsioon.

5) Elukestev õpe ja karjääri kujundamine.

6) Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.

7) Kultuuriline identiteet.

8) Väärtused ja kõlblus.

5.5. Läbivate teemade realiseerimine järgib järgmisi eesmärgi:

Läbivad teemad	Teema realiseerimise eesmärk
Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	Eesmärgiks on õpilase kui isiksuse kujunemine, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuv as õppe-, elu- ja töökeskkonnas, samuti üles ehitama oma elu teadlike otsuste abil, sealhulgas targa elukutse valikuga.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Eesmärgiks on kujundada õpilastes sotsiaalset aktiivsust, vastutustunnet ja ökoloogilist teadlikkust, et nad säilitaks ja kaitseks ümbritsevat keskkonda, mõistaksid tema pideva arengu tähtsust, oleksid valmis leidma lahendusi küsimustele, mis on seotud ümbritseva keskkonna ning inimarenguga.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Eesmärgiks on õpilase kujunemine kohaliku kogukonna ja ühiskonna aktiivseks ja vastutustundlikuks liikmeks, kes mõistab ühiskonna funktsioneerimise printsiipe ja mehhanisme, samuti kodanikualgatuse tähtsust, kes tunneb end ühiskonna liikmena ja lähtub oma tegevuses riigi arengu kultuuri traditsioonidest ja suundadest.
Kultuuriline identiteet	Eesmärgiks on õpilase kujunemine isiksuseks, kes tunnetab kultuuri osa jõuna, mis kujundab inimeste mõttelaadi ja käitumist, kes mõistab muudatusi kultuuris, mis toimuvad inimkonna ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuurilisest mitmekesisusest ja erisustest teatud kultuuri elupraktikas, kes hindab oma kultuuri ja kultuuri mitmekesisust, kes on salliv kultuuri mitmekesisuse suhtes ja on valmis koostööks.
Teabekeskond ja meediakasutus	Eesmärgiks on õpilase kujunemine informatsiooni suhtes teadlikuks inimeseks, kes tunnetab ja mõistab teda ümbritsevat infokeskkonda, kes on võimeline seda kriitiliselt analüüsima ja tegutsema selles vastavalt oma eesmärkidele ja ühiskonnas kehtivale kommunikatiivsele eetikale.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Eesmärgiks on õpilase kujunemine inimeseks, kes on avatud uuendustele ja kes oskab sihipäraselt kasutada kaasaegseid tehnoloogiaid, edukalt tegutseda kiiresti muutuv as elu-, õppe-, töö- ja tehnoloogiakeskkonnas.
Tervis ja ohutus	Eesmärgiks on õpilase kujunemine nii vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt kui ka füüsiliselt terveks ühiskonna liikmeks, kes on võimeline järgima tervet eluviisi, kindlustama enda ohutust ning kaasa aitama terve ja ohutu elukeskkonna kujunemisele.
Väärtused ja kõlblus	Eesmärgiks on õpilase kujunemine kõlbliseks isiksuseks, kes teab ühiskonna üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää üksikõikseks, kui neid rikutakse, sekkudes hädavajadusel ja võimaluste piires.

5.6. Läbivate teemade realiseerimine eeldab I kooliastme lõpus järgmiste tulemuste saavutamist:

Läbivad teemad	Tulemused
Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	1) oskab end iseloomustada, kirjeldab oma positiivseid külgi; 2) kirjeldab oma unistusi ja elukutse eelistusi (kelleks tahab tulevikus saada); 3) nimetab linnas varem tuttavaid elukutseid, selgitab nende vajalikkust; 4) teab, kellen tööavad tema vanemad ja kirjeldab nende tööd; 5) planeerib igapäevaste tegevuste aja, asetab tegevused tähtsuse järjekorda; 6) saab aru seosest oma tegevuse ja tuleviku vahel; 7) kasutab raha lihtsate ostude tegemiseks; 8) avaldab huvi ümbritseva maailma vastu ja tahab õppida; 9) on kohusetruu, peab oma sõna.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	1) tunneb huvi looduse vastu, märkab ja kirjeldab elus ning eluta loodust enda ümber; 2) näitab üles hoolt ümbritseva ning kõikide elusolendite vastu, hoiab loodust; 3) kirjeldab looduse mõju endale ja oma perele; 4) kirjeldab inimtegevuse mõju ümbritsevale keskkonnale; 5) selgitab seost elus ja eluta looduse vahel; 6) kirjeldab enda ja oma pere eelistusi tarbimises; 7) selgitab jääkide sorteerimise vajadust ning sorteerib jääke; 8) kirjeldab, kuidas säästa vett ja elektrit, ise käitub vastavalt; 9) kirjeldab, kuidas tema ja ta eakaaslased võivad käituda hoidvalt ja säästvalt ümbritseva keskkonna suhtes, tegutseb, tekitamata kahju loodusele ja ümbritsevale keskkonnale.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	1) püüab rahulikult lahendada konflikte, aktsepteerides erinevaid arvamusi; 2) selgitab vastastikuse toetuse ja –abi tähtsust, on valmis omal soovil osutama abi oma eakaaslastele; 3) kirjeldab end kui ühiskonna liiget (klass, sõpruskond jne.).
Kultuuriline identiteet	1) teab ja nimetab tunnuseid ja kombeid, mis iseloomustavad oma rahva kultuuri; 2) toob näiteid inimeste erinevate harjumuste, soovide ja eelistuste kohta, väljendades tolerantsust teiste inimeste suhtes; 3) hoiab oma töökoha korras, tegutseb klassis ja rühmas, arvestades teisi, saades aru, et see on tähtis osa töökultuurist.
Teabekeskond ja meediakasutus	1) nimetab juhtumeid (näiteks õnnetus), mille puhul tuleb anda vaid täpset informatsiooni ja põhjendab, miks on see tähtis; 2) selgitab, kellele võib anda oma kontaktandmeid, aga kellele mitte ning selgitab, mille põhjal on vastu võtnud sellise otsuse; 3) saab paremini aru teadaolevate tunnuste põhjal tekstitüüpidest ja nende otstarbekohasusest.
Tehnoloogia ja innovatsioon	1) koostab ja säilitab arvuti abil oma loovtöid; 2) kasutab vastavalt eale digitaalseid õppematerjale ja teadmiste baasi.
Tervis ja ohutus	1) nimetab positiivseid tegureid, mis mõjutavad tervist; 2) kirjeldab isiklikke tervisenäitajaid ning seostab need ravimite määramisega ning hoolitseb oma tervise tugevdamise eest vastavalt oma eale; 3) hoiab ära vigu ja kasutab nendest jagusaamiseks võtteid vastavalt oma eale; 4) oskab nimetada päästeteenistuse numbrit 112, selgitab, kuidas kutsuda abi ning demonstreerib seda imitatsiooni situatsioonis; 5) selgitab, kuidas käituda levinud ohtlikes situatsioonides (lõhkekeha avastamise, tulekahju, liiklusõnnetuse korral, pommiähvarduse ajal); 6) seletab ja näitab õppesituatsioonis, kuidas käituda koolist evakueerimise korral; 7) kasutab kaitsevahendeid vajadusel igapäevases tegevuses ohutuse tagamiseks (helkur, ohutusrihm, kiiver, ujumisrõngas, päästevest); 8) teeb vahet ohtliku ja ohutu käitumise vahel tänaval, toob näiteid mõlema kohta, selgitab liikluseeskirju ja ohutut liiklemist märjal, libedal ja lumisel teel, samuti ööpäeva valgel ja pimedal ajal; 9) peab kinni ohutu liiklemise põhilistest reeglitest ja normidest olles jalakäija (rula, rulluisud), jalgrattur, ühiskondliku transpordi kasutaja ja arvestab teiste tänavaliiklusest osavõtjatega.
Väärtused ja kõlblus	1) oma sõnadega selgitab, mis on õiglus, ausus, vastutustunne, südametunnistus ja oskus antud sõna pidada, põhinedes nende mõistete tähendusel, tuues näiteid igapäevaelust või esitatud õppematerjalidest; 2) osaleb klassireeglite koostamisel ja selgitab nende reeglite vajalikkust, hindab oma ja klassikaaslaste tööd (käitumist), lähtudes antud reeglitest; 3) toob näiteid, kuidas sõprus ja heatahtlikkus mõjutavad inimeste vastastikuseid suhteid, suhtub ise sõbralikult klassikaaslastesse; 4) jutustab läbi arutatud loo või elujuhtumi erinevate inimeste seisukohast vaadatuna ja selgitab, miks antud asjaolud võivad olla erinevad; 5) toob välja võimalikud konfliktipoolte seisukohad ja konflikti põhjustamise aspektid; 6) toob välja mitmed konflikti lahendamise võimalused ja näeb nende positiivseid ning negatiivseid külgi mõlema poole seisukohast lähtuvalt; 7) valib antud situatsioonis enda jaoks sobivaima lahenduse ja selgitab oma valikut; 8) toob situatsioonide näiteid, kus püüd andestada ja andestus lahendavad konfliktisituatsioonid

5.7. Läbivad teemad realiseeruvad I kooliastmes ennekõike õppeprotsessi tegevuses, mis eeldab erinevate, nii traditsiooniliste kui ka innovatiivsete, info- tehnoloogiliste õppemeetodite/metoodikate kasutamist erinevates kombinatsioonides, lähtudes konkreetse tunni eesmärkidest ja ülesannetest või ükskõik millise teise tegevuse liigist, mis on seotud õppe-kasvatustöö protsessiga.

5.8. I kooliastmes tehakse õppe-kasvatustegevuses järgmised rõhuasetused läbivate teemade realiseerimise käigus:

Läbivad teemad	Õppetegevuse rõhuasetused läbivate teemade realiseerimise protsessis
Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	Arendada tunnetuslikku huvi, kujundada tunnetusliku tegevuse võtteid, aidata kaasa uute teadmiste omandamisele, organiseerida õpilasi otsingule.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Soodustada õpilastel omandada loodusega otseselt seotud kogemusi, kujundada õpilastes ümbritseva keskkonna tunnetust, pöörata tähelepanu ökoloogilistele küsimustele ja teguviisidele kodu ja kooli ümbruses, mille abil võib praktiliselt ära hoida ja lahendada ümbritseva keskkonna probleeme.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Anda õpilastele võimalus saada koostöö ja ühiste lahenduste vastuvõtmise kogemus läbi vabatahtliku tegevuse, näiteks läbi talgutööde, ürituste organiseerimise jne.
Kultuuriline identiteet	Anda õpilastele võimalus osaleda oma kultuurikeskkonna traditsioonides ning tunda sellega seoses tekkivaid emotsioone, aidata mõista, et teatud kombed ja traditsioonid on omased kindlale kultuurile; kujundada meie kultuuriruumis üldtunnustatud käitumiskombeid, toetada uudishimu uue ja erineva suhtes, samuti positiivset suhtumist sellesse.
Teabekeskond ja meediakasutus	Praktiseerida õpilaste puhul oma tegevuse kirjeldamist infokeskkonnas, õpetada mõistma suhtluse eesmärgi õpilastele suunatud teadete põhjal, eristama tähtsaid teateid vähemtähtsatest. Õpetada aru saama, mis reeglid kehtivad privaatsetes ja ühiskondlikus ruumis, sealjuures internetis; kujundada oskust suhelda, mis toimub emakeele ja teiste õppeainete baasil. Arvestades eluiga, meedia kasutamisel pöörata suurt tähelepanu visuaalsele meediale ja visuaalse teksti analüüsile.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Luu tingimused digitaalsete õppematerjalide kasutamiseks vastavalt elueale, soodustada praktiliste kogemuste omandamist töös arvutiga.
Tervis ja ohutus	Kujundada terve ja ohutu käitumise teadmisi ja oskusi, mis on vastavalt eale seotud füüsilise, vaimse, emotsionaalse, sotsiaalse tervise aspektiga, kujundada tervist hindav positsioon; antud elueas on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkimise põhjuseid õpilase igapäevases elukeskkonnas, samuti ka ohutu käitumise probleeme.
Väärtused ja kõlblus	Põhirõhk pannakse enese tundmaõppimisele, heade kommete omandamisele ja klassis sellise kollektiivi kujundamisele, milles peetakse tähtsaks õiglust, ausust, hoolt, inimväärikust, austust enese ja teiste vastu, lubaduste täitmist, samuti ka demokraatlikku kaastunnet ja austust rahvuse suhtes; luuakse eeldused oma seisukoha väljendamiseks sündmuste suhtes, arendatakse võimet eristada ja eraldada teiste inimeste arvamust nende või teiste sündmuste ja ajaloo kohta, arendada võimet näha teid konfliktsituatsioonidest väljumiseks, valida antud situatsioonile enim sobiv lahendus.

5.9. Lisaks õppetegevusele realiseeruvad läbivad teemad läbi klassivälise-, huviringi-, projekti- ja partnerlustegevuse.

5.10. I kooliastmes prioriteetseteks tegevusliikideks on:

Läbivad teemad	Klassiväline töö ja huviringide tegevus
Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	Luu tingimused paljude elus vajalike kogemuste omandamiseks, kasvatada õpilaste kommunikatiivset kultuuri; arendada aktiivse elutegevuse võimet, edendada eneseharidust, enesekasvatust ja enesearendamist; arendada teadlikku suhtumist töösse.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Iseseisvalt valida ja analüüsida materjali, kasutada teatmeteoseid, selgitada välja ja toetada andekaid õpilasi; avada õpilaste võimalusi väljendada patriootilisi tundeid ja armastust kodukoha looduse ning kasvatada humaanset suhtumist kõige elusa vastu.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Rahuldada õpilaste individuaalseid huvisid, arendada ja täiustada õpilaste isiksuse psühholoogilisi omadusi: uudishimu, algatusvõimet, töökust, tahet, püsivust, iseseisvust teadmiste omandamisel; õpetada ühise tegevuse kollektiivse planeerimise oskust iga partneriga.
Kultuuriline identiteet	Kasvatada armastust ja austust vene rahva ja huvi tema keele vastu, sisendada õpilastesse austust ja tolerantsust teiste rahvaste kultuuride vastu.
Teabekeskond ja meediakasutus	Arendada iseseisva töö kogemusi raamatuga, õpetada kasutama sõnaraamatuid ja teisi teatmeteoseid, iseseisvalt teadmisi täiendama, leidma puuduvat informatsiooni infoväljalt.

Tehnoloogia ja innovatsioon	Läheneda igale õpilasele individuaalselt ja arendada loomingulisi võimeid, laiendada õpilaste silmaringi, tutvustada erinevaid teadusvaldkondi, tutvustada uusi elukutseid, aidata kaasa õpilaste mõtlemise ja tähelepanu arengule; õpetada oskust leida probleemi lahendamisel mitut varianti.
Tervis ja ohutus	Süvendada ja laiendada õpilaste teadmisi, soodustada iseseisvuse arengut, organiseerida õpilasi otsingule, kasutada kollektiivset arutelu, töötada rühmades.
Väärtused ja kõlblus	Kasvatada kõlblus- ja esteetilisi tundeid, emotsionaal-väärtuslikku positiivset suhtumist endasse ja ümbritsevasse maailma.

5.11. Läbivate teemade realiseerimine eeldab II kooliastme lõpus järgmiste tulemuste saavutamist:

Läbivad teemad	Tulemused
Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	1) kirjeldab enda omadusi, oskusi ja saavutusi võrreldes eakaaslaste kui ka oma endiste kordasaatmistega; 2) leiab tegevusi, mis annavad võimalusi tunnetada õppimist, kasutada ja arendada oma võimalusi ja oskusi; 3) kirjeldab elukutseid erinevates valdkondades ja tutvustab oma lähedaste töö sisu ja iseloomu; 4) toob näiteid selle kohta, kuidas inimesed seovad teadmisi ja haridust oma tööga; 5) kasutab sobivaid õpitud oskusi enda tarbeks, vajadusel otsib abi ja informatsiooni erinevatest allikatest; 6) organiseerib iseseisvalt oma päeva (sealjuures ka õppimise), kasutab planeerimistegevuses sobivaid meetodeid (päevik, elektrooniline kalender jne.); 7) näitab üles tegevuseks ja otsuste vastuvõtmiseks algatusvõimet, vastutab jõukohaste probleemide lahendamise eest.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	1) kirjeldab sidet inimese ja ümbritseva keskkonna vahel, selgitab, kuidas muutused ümbritsevas keskkonnas mõjutavad tema ja ühiskonna heaolu; 2) selgitab näidete varal vajadust hoidvalt suhtuda loodusrikkustesse ja energia säästmisse; 3) toob näiteid õhu, vee ja maapinna säilitamise kaitseks, selgitab Eesti probleeme, mis on seotud maavarade kasutamisega; 4) saab aru, et ümbritseva keskkonna probleemidesse suhtutakse erinevalt, selgitab, kuidas reklaam mõjub inimese tarbimisharjumustele; 5) suhtub säästvalt ja hoidvalt oma elukeskkonda, avaldab soovi osaleda ümbritseva keskkonna probleemide lahendamisel ja ennetamisel (sealhulgas kooli ettevõtluse valdkonnas); 6) kirjeldab looduse ilmingute vormide mitmekesisust, vajadust kaitsta liike ja elukohti; 7) analüüsib enda ja oma perekonna tarbimiseelistusi looduskaitse seisukohalt, hindab enda vee ja elektrienergia tarbimist, seob reaalse eesmärkidega, korrigeerib tarbimisharjumusi ja tegusid eesmärgiga säilitada ümbritsevat keskkonda.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	1) näitab üles algatusvõimet probleemide lahendamisel; 2) kasutab suhtlemisel lihtsaid aktiivseid kuulamismorme ja demonstreerib rollimängus võimalusi kadudeta probleemide lahendamist; 3) osaleb ühiskondlike ürituste organiseerimises; 4) kirjeldab oma sõnadega, mida tähendab vastutus ja kuidas vastutus vastab lahendustele.
Kultuuriline identiteet	1) nimetab rahvusi, kes elavad Eestis ja lähiriikides, toob näiteid nende kommetest ja traditsioonidest; 2) kirjeldab, kuidas tema saab teise kultuuri esindajatele tutvustada oma kultuuri traditsioone; 3) näitab üles huvi teise kultuuri esindajate kommete ja traditsioonide vastu; 4) suhtub avatult teise kultuuri esindajatesse ja suhtlemisel nendega kasutab oma teadmisi nende kultuurist.
Teabekeskkond ja meediakasutus	1) otsib iseseisvalt informatsiooni erinevatest allikatest nii soovitatud teemadel kui ka selleks, et rahuldada uue info vajadusi ning seejärel teeb järeldusi leitud info usaldatavusest; 2) loeb iseseisvalt uudiseid ja vastab loetu põhjal küsimustele; leiab uudistes puuduvat info ja kasutatud info allika; 3) selgitab, millal on isikul õigus keelata oma andmete avaldamist ja millal on vajalik esitada vastavad andmed; 4) analüüsib mitmesuguste situatsioonide erinevusi, selgitab suhtlemise võimaluste valikut erinevates situatsioonides; 5) selgitab oma informatsioonivahendite eelistusi ja kirjeldab, millistel eesmärkidel kasutab infokanaleid.

Tehnoloogia ja innovatsioon	1) koostab, säilitab ja trükitab iseseisvalt arvutis kirjalikud tööd, näiteks: plakatid, kuulutused, referaadid jne; 2) koostab arvuti abil lihtsaid andmebaase; 3) suhtleb eakaaslastega virtuaalses keskkonnas; sealjuures järgib võrgu suhtlusreegleid ja teab ohtusid, mis võivad sellega kaasneda; 4) kasutab tehnoloogiavahendeid hoidvalt ja säästvalt; 5) valib tehnoloogiavahenditega töötamisel (sealhulgas ka arvutil) ergonoomiliselt sobiva asendi.
Tervis ja ohutus	1) selgitab, et võtab vastutuse oma käitumise eest ja võtab vastu elule ja tervisele ohutuid otsuseid; 2) kirjeldab, mis moel massiinformatsioonivahendid ja sõbrad mõjutavad terve ja ohutu käitumise valikut; ületab eakaaslaste surve kahjustusteta; 3) nimetab usaldusväärseid infoallikaid ja võimalust saada abi kooli ja kodu lähedalt; vajadusel teavitab ohust kiiresti ja kirjeldab juhtunut korrektselt; 4) õppesituatsioonis demonstreerib ohutuid tegevusi tulekahju või pommiähvarduse korral; 5) kirjeldab esmaseid tulekustutusvahendeid ja demonstreerib, kuidas neid kasutada; 6) põhjendab vajadust kasutada vahendeid, mis tagavad ohutuse (ohutusrihm, helkur, suitsuandur, päästevest jne) ja selgitab nende peamisi tööetappe; 7) kaardistab ohtlikud kohad koolis ja kooliõuel, valib ohutu teekonna märgitud punkti, sealhulgas kõige ohutuma koha raudtee ületamiseks; 8) olles jalgrattur või mopeedijuht, hoidub riskist, sealjuures hindab liiklusvahendi tehnilist seisundit ja selle valmisolekut liikluseks.
Väärtused ja kõlblus	1) selgitab väärtuslike üldtunnustatud kommete ja reeglite põhjal välja toodud situatsioonide vajadust nende klassile, kooli tasemel ja oma elus, tuues näiteid oma kogemustest; 2) kujutab eetilist dilemmat sisaldava jutustuse põhjal ajaloo põhiprobleemi ja teeb ettepaneku situatsioonide võimalikuks lahendamiseks, analüüsib neid erinevatest aspektidest lähtuvalt ja valib enda jaoks kõige sobivama lahenduse, põhjendades oma valikut; 3) suhtub austusega klassikaaslastesse.

5.12. II kooliastme õppe-kasvatustegevuses tehakse põhirõhk läbivate teemade realiseerimise plaanis:

Läbivad teemad	Põhirõhk õppetegevuses läbivate teemade realiseerimise protsessis
Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	Õppetegevus on suunatud: • õpimotivatsiooni toetamisele, soovile õppida kogu elu jooksul, • selliste teadmiste kasutamisele, mis aitavad õpilasel mõista õppida õppimise tähtsust, • tunnetusliku huvi arendamisele ja oskusele planeerida ja hinnata oma tegevust, näha vigu ja teha parandusi, • oma koha otsimisele elu- ja töökeskkonnas, • oskusele teha koostööd ja täita rühmas erinevaid rolle, • oskusele leida ja vastu võtta karjääri puudutavaid otsuseid.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Õppetegevus on suunatud: • inimese ja ümbritseva keskkonna vastastikuse seose tunnetamisele, • terve eluviisi ja hooliva suhtumise kujundamisele teistesse inimestesse, • kohustuste teadmisele oma kodanikuõiguste ja ümbritseva keskkonna ning oma kodukoha tasandil ökoloogiliste probleemidega seotud küsimuste lahendamisel, • sotsiaalse, majandusliku, ökoloogilise, bioloogilise, tehnoloogilise, kultuurilise aspekti vastastikuse seose mõistmisele inimese elus.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Õppetegevus on suunatud: • enda tunnetamisele oma riigi kodanikuna, • teadmisele oma rahvuslikust kuuluvusest ja austava suhtumise kujundamisele oma rahvusesse, • vastutustunde kujundamisele oma tegevusse, austava suhtumise kujundamisele teistesse, kellel on erinev seisukoht, • õigusele omada isiklikku seisukohta, • konflikti rahuliku lahendamise ja tekkinud situatsioonist väljumisoskuse kujundamisele, • oskusele end väljendada, põhjendada ja kaitsta oma arvamust.

Kultuuriline identiteet	Õppetegevus on suunatud: • austavale suhtumisele teistesse rahvastesse ja nende kultuuri, • võimele orienteeruda mineviku ja oleviku kultuuripärandis, • arusaamisele mõistest „kultuur” järgmistes aspektides: suhtluskultuur, käitumiskultuur, vastastikuse suhte kultuur, kõnekultuur, füüsiline kultuur, • maailma paljukultuurilisuse, oma rahvuskultuuri ja riigi kultuuri hindamisele.
Teabekeskond ja meediakasutus	Õppetegevus on suunatud: • oskusele hankida vajalikku informatsiooni, vastuseid paljudele küsimustele, • informatsiooni vahetamisele, selle tõlgendamisele, säilitamisele ning infobaaside loomisele, • oskusele kriitiliselt analüüsida informatsiooni.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Õppetegevus on suunatud: • praktiliste kogemuste saamisele, vastavalt laste elueale, töös arvutiga, • oskusele arvuti abil vormistada tekste, • arvutite kasutamisele õppevahendi ja tunnetusliku aktiivsuse rollis, • tehnoloogiliste kompetentside vormistamisele.
Tervis ja ohutus	Õppetegevus on suunatud: • oskusele hinnata tervet eluviisi, • teadmisele tervist kahjustavate ainete ja faktide, samuti nendest sõltuvuse esilekutsuvate tegurite kohta, • psüühilise ja füüsilise seisundi eest hoolitsemisele, • oma välimuse ja puhtuse eest hoolitsemisele, • võimalusele stressist jagu saada, • teadmisele tervist tugevdavate tegurite kohta, • oskusele hinnata oma tervist ja selle seisundit jälgida, • hoiatusele sattuda ohtlikesse situatsioonidesse, • ohutu kodu- ja kooli-keskkonna kujundamisele, • jalakäija, reisija oskusele käituda vastavalt nõuetele, • käitumisoskusele erinevates kriitilistes olukordades, õnnetusjuhtumitele, • esmaabi võtete tundmisele ja erinevate hädaabi ja Päästeameti telefoninumbrite teadmisele.
Väärtused ja kõlblus	Õppetegevus on suunatud: • õpilase muutumisele kõlbelseks isiksuseks, kes austab inimese väärikust ja õigusi, kes hoidub vägivallast ja oskab sellele vastu seista, • kõlblusnormide tähtsusele ja nende tähtsuse mõistmisele ühiskonnas, • kõlbelistest printsiipidest kinnipidamisele nii koolis kui ka väljaspool kooli, • oskusele antud sõna pidada, kanda vastutust oma tegevuse eest, • oma rolli mõistmisele perekonnas, koolis, sõprade ringis, • oskusele käituda väärikalt igas olukorras.

5.13. Lisaks õppetegevusele realiseeruvad läbivad teemad läbi klassivälise-, huviringi-, projektialase-/partnerlustegevuse. II kooliastmes prioriteetseteks tegevusliikideks on:

Läbivad teemad	Klassiväline tegevus	Projektialane-/partnerlustegevus
Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	Klassiväline tegevus on suunatud: • endast realistliku pildi kujundamisele: oma huvid, anded, oskused, isikuomadused; • oskusele objektiivselt hinnata oma võimalusi karjääri valikul; • oskusele teha õige valik soovi ja võimaluse vahel elukutse valikul, kohaliku tööturu iseärasuste informeerimisele, karjääri planeerimisele.	Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud: • sotsiaalsete võimaluste arendamisele: õpilane määrab oma huvid, soovid, saab teada tugevad ja nõrgad küljed, leiab sobiva meelelahutuse, • tutvumisele erinevate erialadega, valides nende seast endale sobiva.

Keskkond ja jätkusuutlik areng	Klassiväline tegevus on suunatud: • oskusele märgata ja hinnata kodukoha looduse ilu, • tutvumisele Eesti imepäraste loodusmaastike ja looduskaitsealadega, • huvi ilmutamisele loodusteaduste vastu, oskusele õigesti käituda looduses, • teadmiste laiendamisele ümbritseva looduse kohalike probleemide suhtes, • oskusele esitada küsimusi loodusteaduslikel teemadel ja vastava informatsiooni otsimisele.	Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud: • soovi arendamisele aktiivselt osaleda ümbritseva keskkonna probleemide lahendamisel ja kohalikul tasandil konkreetsete ökoloogiliste otsuste vastuvõtmisel.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Klassiväline tegevus on suunatud: • tutvumisele Eesti Vabariigi kodanikuõiguste ja seadustega, • seaduskuulekuse ilmutamisele erinevates situatsioonides, • kodanikupositsiooni kujundamisele, • austuse kujundamisele oma riigi ja teiste riikide kodanike vastu.	Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud: • kodanikupositsiooni kujundamisele, • kohalikul tasandil õpilaste omaenda tähenduse ja vastutuse tunnetamisele jõukohaste probleemide lahendamisel.
Kultuuriline identiteet	Klassiväline tegevus on suunatud: • oma riigi kultuuriga tutvumisele, • teiste maade kultuuridega tutvumisele eesmärgiga hoiduda eelarvamusliku suhtumise tekkimisest neisse, • oskusele hinnata oma kultuuri ja teiste rahvaste kultuuri, kui vastastikuse kultuurilise rikastamise vahendeid, • oskusele hinnata kunstiloomingut ja väljendada end kunstivahendite abil, • rahulduse saamisele kunstiloomingust.	Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud: • oma riigi kultuuri positiivse suhtumise kujundamisele, • teiste maade kultuuridesse positiivse suhtumise kujundamisele kultuurilise rikastamise eesmärgil, • võimalusele tutvustada oma kultuuri teiste maade esindajatele.
Teabekeskkond ja meediakasutus	Klassiväline tegevus on suunatud: • oskusele kasutada arvutit ja interneti kui suhtlusvahendit, samuti tekstide loomisvõimalust, • oskusele suhelda võõrkeeltes informatsiooni vahetamise eesmärgil, • oskusele saada informatsiooni ja seda edasi anda, • vajadusele lugeda ja kuulata uudiseid nagu üht peamist ajakirjandusliiki.	Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud: • kommunikatsiooni eetika kujundamisele, • oma informatsioonivajaduste määramisele ja vajaliku informatsiooni leidmisele.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Klassiväline tegevus on suunatud: • uute tehnoloogiate kasutamisele nii õppetundides kui ka huvitegevuses, • innovaatiliste meetodite kasutamisele huvigruppide töös, • võimele tegutseda kaasaegse maailma kõrgetes tehnoloogiates.	Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud: • tehnoloogiate praktilisele kasutamisele nii õppetundides kui ka huvitegevuses, • aktiivsete õppemeetodite kasutamisele töös arvutiga.
Tervis ja ohutus	Klassiväline tegevus on suunatud: • riskikäitumise ennetamisele, mis viib õnnetusjuhtumite- ja katastroofideni, • oskusele tegutseda õnnetusjuhtumite korral, osata hinnata olukorda, • oskusele osutada esmaabi, • teadmiste tervist tugevdavate põhiliste tegurite kohta, • teadmiste peamistest kahjustavatest teguritest, oskusele pöörduda abi saamiseks eriteenistuste poole.	Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud: • riskikäitumise ennetamisele, mille tulemusena tekivad ohud, • praktilisele tegevusele esmaabi osutamise valdkonnas, • terve eluviisi propageerimisele.
Väärtused ja kõlblus	Klassiväline tegevus on suunatud: • õpilaste kõlbelis-väärtuskasvatusele, mis põhineb demokraatlikel, vastastikuse mõistmise ja koostöö, positiivse suhtumise printsiipidel ümbritsevasse inimestesse, sallivuse, lojaalsuse	Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud: • õpilaste isiklike positsioonide kujunemisele, mis põhinevad humanistlikel ja kõlbelistel normidel.

	ja suhtlusvalmiduse ilmingutel, valmidusel kontrollida oma käitumist, üksteise aitamise ja teiste inimeste austamise, tolerantsuse ja humaansuse printsiipidel.	

5.14. Läbivate teemade realiseerimine eeldab III kooliastme lõpus järgmiste tulemuste saavutamist:

Läbivad teemad	Tulemused
Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	Analüüsib oma isiklikke omadusi, oskusi, huve, võimeid, õpitulemusi ja teisi võimalusi (näit. tervisega seotud aspekte), arvestab neid esialgses elukutsevalikus ja tegevuse planeerimisel. Otsib sobivatest allikatest informatsiooni edasise õppetegevuse valikuks, kirjeldab konkreetseid alternatiive õppimise ja tegevuse jätkamisel, samuti ka tingimusi, mis on vajalikud ja eelistatud õppimisel õppeasutuses. Pöördub abi saamiseks vastavatesse ettevõtetesse ja spetsialistide poole karjääri planeerimise tegevuses. Kirjeldab üldiselt tööturu olukorda, võimalusi ja arenguid, saab aru elukestva õppe tähtsusest pidevalt muutuva tööturu ja areneva ühiskonna tingimustes. Kirjeldab sidet ettevõtte / elukutse, inimese eluviisiga, kirjeldab tema õigusi ja kohustusi töötajana. Saab teada enam levinud stereotüüpeid negatiivseid külgi suhetes tootmise ja töötajaga (sealhulgas suguline ja teistel tunnustel diskrimineerimine). Seob oma tegevuse pikaajaliste eesmärkide ja prioriteetidega, leiab erinevaid võimalusi püstitatud ülesannete täitmiseks ja probleemide lahendamiseks.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Peab kinni peamistest looduse ja ümbritseva keskkonna kaitse printsiipidest, mõistab, et loodus – on alus inimkonna arenguks, mõistab ümbritseva keskkonna ja inimese sõltuvust loodusressurssidest. Kirjeldab loodust kui terviklikku süsteemi, analüüsib organismi ja ümbritseva keskkonna vastastikust seost. Selgitab, kuidas ühiskonna poliitika soodustab ümbritseva keskkonna seisundi tervendamist ja probleemide ennetamist. Teab ja kasutab oma kodanikuõigusi ja -kohustusi ümbritseva keskkonna küsimustes, avaldab oma arvamust ümbritseva suhtes, propageerib õiget käitumist ümbritseva keskkonna kaitse suhtes. Kasutab kriitiliselt ja loovalt andmeid, mis puudutavad ümbrust, analüüsib informatsiooni, mis puudutab ümbritsevat keskkonda. Näitab üles teadlikkust selliste toodete ja materjalide kasutamisel, mis on ohutud ümbritsevale keskkonnale, ohutu põllumajandustoodangu kasutamisel, alternatiivse elektrienergiaallika kasutamise tähtsust. Käitub teadlikult igapäevaste probleemide lahendamisel arvestades eetilisi, moraalseid ja esteetilisi aspekte.
Kodanikualgatus ettevõtlikkus ja	Kuulab teisi, osaleb aktiivselt koostöös, väljendab oma mõtteid, esitab originaalseid ideid ja alternatiivseid võimalusi probleemide lahendamisel. Selgitab, miks on ühiskonnale hädavajalik vabatahtlik tegevus ja toob näiteid vabatahtliku tegevuse kohta. Kirjeldab oma sõnadega ühiskonna jagamise avalikkust, tulusaid ja tulutuid sektoreid, võrdleb neid sektoreid ja selgitab seost nende vahel. Kirjeldab oma sõnadega kooli juhtimise demokraatlikku süsteemi ja kooli õpilasomavalitsuse tööd, võib vajadusel osaleda koolielu organiseerimisel. Selgitab maakonna ja linna omavalitsuste töö funktsioone. Arutleb ühiskonna hüvede ja maksude tähtsuse üle ühiskonnale. Võrdleb erinevaid elatise teenimisvõimalusi (näit. töötasu, ettevõtlus, mittetulundusühingute loomine). Koostab isikliku ja pere-eelarve, selgitab ohtusid, mis on seotud laenude ja kulutustega ning ootamatult tekkinud lihtsa juhuse abil võib hinnata pakutud laenude otstarbekust.

Kultuuriline identiteet		Toob esile sarnaseid ja erinevaid oma ja teise kultuuride pärandi tunnuseid. Väljendab kuuluvust oma kultuuri juurde ja valmidust olla oma kultuuri esindaja, võib tutvustada teiste kultuuride esindajaid oma kultuuriga. Kirjeldab inimesi, nende erinevaid vajadusi, eelistusi ja huvisid ja näitab oma käitumises tolerantset suhtumist nendesse erinevustesse. Peab loomulikuks suhtlemisel erinevusi kultuuris ja arvestab nendega (sealhulgas pärilikkus, usk, tegevus, rahvus, erinevus soos ja eas jne). Analüüsib ühiskonnas levinud rahvuslikku, sugulist, sotsiaalset seisundit, elukutset, usku ja teisi sellega seotud seisundeid, võib hoiduda lähenemisest stereotüüpidele.
Teabekeskkond meediakasutus	ja	Tajub ja analüüsib oma igapäevast infovahendite kasutamist, selgitab oma valikut ja eelistust, leiab temale vajaliku informatsiooni internetist ja teiste kanalite abil, kirjeldab infovahendite osa tööturul. Kujundab situatsiooni kirjelduse alusel erinevaid käitumisviise, selleks, et olla ohutu infovahendite kasutamisel (sealhulgas suheldes ajakirjanikega internetis, raadios). Saab teada erinevaid tekstiliike infovahendites (sealhulgas segaformaadis) ja selgitab nende kasutamise otstarbekohasust. Iseloomustab internetis läbi vaadatud lehekülgede autorlust, kujundamist, informatsiooni õigsust antud hetkel ja kirjeldab neid elemente. Konkreetselt viitab ja tsiteerib kasutatud allikaid, selgitab viidete ja tsitaatide tähtsust referaatides ja uurimistöödes ja saab tekstidest teada erinevate allikate vajaliku tähtsusega autoreid. Tunneb ära ühiskondliku informatsiooni osa, ühiskonna tähenduse, vajadusel kirjutab konkreetsed juhendid kõigi vajalike rekvisiitidega, koostab konkreetsed kuulutused teadetetahvile või internetti. Kasutab teadlikult oma teadmisi nii visuaalselt kui verbaalselt mõjutusvahendina, on teadlik ajakirjanduseetika olemasolust ja hindab ajakirjanduseetikast head kinnipidamist. Teab oma õigusi ja kohustusi meediavaldkonnas, tunnetab oma osa võimaliku infoallikana.
Tehnoloogia innovatsioon	ja	Koostab arvuti abil korrektselt vormistatud ja viidetega täiendatud referaate. Koostab ja esitab klassile multimeedias esteetiliselt vormistatud informatiivseid ettekandeid. Osaleb aktiivselt loomingulistes ühisprojektides, kasutades sealjuures erinevaid tehnoloogilisi lahendusi suhtlemiseks ja ühistööks. Kogub ja süstematiseerib andmeid, teostab lihtsaid statistilisi analüüse. Demonstreerib oma saavutusi, ka kompetentse digitaalse portfoolio ja õppekausta abil. Kirjeldab tehnoloogia osa ühiskonnas ja lähtudes oma elukutsevaliku aspektist. Valib antud tööks sobivad tehnoloogilised vahendid ja põhjendab oma valikut. Koostab ja vormistab huvide veebilehekülje, elektroonilise aja-kronoloogia või digitaalse õppematerjali. Kirjeldab ja põhjendab tehnoloogiliste innovatsioonide tähtsust konkreetses elukeskkonnas või probleemsituatsioonis.
Tervis ja ohutus		Koostab isikliku terviseplaan, kajastades tugevaid külgi, oma tervise vajadusi ja riske. Kirjeldab, kuidas eluviis, pärilikkus ja teised tegurid on seotud tervise arenguga ja haiguste ennetamisega. Võrdleb erinevaid käitumisriske nende vastastikuse ohu suhte põhjal. Hoiatab ohtude eest ohtlikes olukordades, õppesituatsioonis demonstreerib, kuidas neist jagu saab, kirjeldab situatsioone, mis nõuavad professionaalset abi. Demonstreerib ohtlike situatsioonide vähendamise ja ärahoidmise võimalusi (liiklustraumad, olmetraumad, tulekahjud) ja nende ületamist ohtlikes olukordades. Analüüsib, kuidas massiinformatsioonivahendid ja sõpradelt saadud informatsioon mõjuvad tervislikule eluviisile. Leiab erinevatest usaldusväärsetest allikatest infot tervise kohta, annab edasi usaldusväärset informatsiooni tervise ja ohu kohta. Võib vajadusel mõjutada teisi ja toetada sõpru terves eluviisis ning võtta vastu otsuseid ohtude ärahoidmiseks. Kirjeldab ohtu ärahoidvate vahendite tööd ja omadusi tuginedes loodusõpetuse tundides õpitule, kasutab optimaalseid vahendeid. Kirjeldab erinevate ohtlike situatsioonide tekkimise erinevaid põhjusi, soovib võimalikke lahendusi ühiseks tegutsemiseks ohtlikes situatsioonides. Hoiab kinni jalakäija, jalgratturi ja mopeedijuhi liikluseeskirja reeglitest, tänaval käitub vastavalt liikluseeskirjade reeglitele.

Väärtused ja kõlblus	Kirjeldab enda jaoks tähtsaid väärtusi, analüüsides nende mõju (sealhulgas: enesehinnang, tulevikuplaanid, suhtumine teistesse inimestesse, koostöö ja ühiskond), selgitab ja põhjendab oma maailmavaatelist positsiooni. Selgitab oma sõnadega ja toob näiteid seose kohta õiguste, vabaduse ja vastutuse vahel, analüüsib õigusi ja kohustusi, austades humanistlikke väärtusi. On teadlik inimeste huvidest, põlvnemisest, kultuurist, religioonist ja seoses sellega maailmavaate erisusest, arvestab neid ja mõistab, miks diskrimineerimine (suguline, kultuuriline, usuline, seksuaalne, puudujäägid välimuses jne) on halvaks pandav, saab aru, et erinevate inimeste väärtused võivad olla erinevad. Toob antud tekstist või situatsioonist leitud eetilise dilemma, selgitab oma sõnadega ja soovib erinevate perspektiivide seisukohalt tegevuse erinevaid võimalusi, tsiteerides probleemidega seotud kõlblus- ja väärtusnorme.

5.15. III kooliastme õppe-kasvatustegevuses tehakse põhirõhk läbivate teemade realiseerimise plaanis:

Läbivad teemad	Põhirõhk õppe-kasvatustegevuses läbivate teemade realiseerimise protsessis
Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	Arendada õpilaste motivatsiooni õppimise jätkamiseks kogu elu vältel, täiustada õppetegevuse oskusi ja vilumusi, suurendada iseseisva õppetegevuse vormide osa ja vajaliku informatsiooni otsimise kogemusi, kasvatada vastutust oma õppetöö tulemuste eest.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Tutvustada õpilasi regionaalsete ja globaalsete ökoloogiliste probleemidega ja võimalike võimalustega neid ära hoida. Kujundada isiklik arvamus stabiilse arengu probleemidest, töötada välja kodanikupositsioon nende arutamiseks ja otsuste vastuvõtmiseks.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Soodustada teadliku kodaniku omaduste kujunemist, tutvustada kaasaegset ühiskonda sotsiaalse, majandusliku ja poliitilise süsteemiga.
Kultuuriline identiteet	Tutvustada kaasaegse ühiskonna kultuuride mitmekesisust, tekitada huvi oma isikliku rahvuskultuuri vastu läbi tema ilmingute kui ka teiste rahvaste kultuuri vastu, kasvatada tolerantsuse tunnet. Soodustada õpilase kultuurilist enesemääratlust.
Teabekeskkond ja meediakasutus	Õpetada leidma ja kasutama informatsiooni allikaid, kriitiliselt neid analüüsima. Pöörata tähelepanu kaasaegsete infovahendite kasutamisele seotud riskidele.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Tutvustada õpilasi kaasaegsete tehniliste vahendite mitmekesisusega ja õpetada neid targalt kasutama. Täiustada tekstiga töö kogemusi ja oskusi, loominguliste ja uurimistööde koostamist ja nende esitlemist.
Tervis ja ohutus	Kujundada veendumust tervise säilitamise ja tugevdamise tähtsusest nii inimesele endale kui ka ühiskonnale tervikuna. Hoiatada terviseriskide eest, mis on seotud valede eluviisidega. Kinnistada õige käitumise kogemusi erinevates kriitilistes situatsioonides.
Väärtused ja kõlblus	Kasvatada mineviku ja kaasaja näidete varal kaasaegse inimese tähtsamaid väärtushinnanguid ja kõlbelsi omadusi. Orienteerida õpilasi üldeuroopaliste väärtuste ja nende humanistliku suuna omandamisele.

5.16. Lisaks õppetegevusele realiseeruvad läbivad teemad läbi klassivälise-, huviringi-, projektialase-/partnerlustegevuse. III kooliastmes prioriteetseteks tegevusliikideks on:

Läbivad teemad	Klassivälise tegevuse	Projektialane-/partnerlustegevus
Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	Läbi ekskursioonide, sõitude, kohtumiste erinevate elukutsete esindajatega tutvustada õppimisvõimalusi ja elukutsevalikut.	Osavõtuga kooli-, linna- ja vabariiklikest projektidest, saada teadmisi, mis lubavad planeerida oma professionaalset karjääri ja saada vastavat konsultatsiooni.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Tunnivälises tegevuses kasvatada hoidvat suhtumist ümbritsevasse keskkonda, tutvustada regiooni ja vabariigi bioloogilist mitmekesisust, suunata teadlikule osavõtule stabiilse arengu probleemide lahendamisel.	Läbi osavõtu erinevatest projektidest laiendada oma silmaringi, kujundada teadlikku isiksust, kes on valmis kandma vastutust oma tegevuse eest.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Arendada aktiivse ja tegutseva kodaniku omadusi läbi klassivälise tegevuse.	Tugevdada ühiskonnaga, milles elad, asjaolulisuse tunnet, kasvatada patriotismi, tolerantsust ja riikkondsust.

Kultuuriline identiteet	Tunnivälises tegevuses kasutada võimalusi ühiskonnas eksisteerivate kultuuride vastu austava suhtumise kujundamist ja multikultuurilisuse arendamist.	Projektialase-/partnerlustegevuse käigus jätkata tööd teises kultuurikeskkonnas käitumiskogemuste kujundamist.
Teabekeskond ja meediakasutus	Osaleda erinevates viktoriinides, konkurssidel, infotehnoloogiaga seotud aineolümpiaadidel, orienteeruda virtuaalses keskkonnas.	Projektide kirjutamiseks materjali kogumisel kasutada erinevaid infokeskkondi, täiustada erinevate infokandjate abil loodud töö esitamise kogemusi.
Tehnoloogia innovatsioon ja	Reiside ja ekskursioonide ajal jätkata õpilastele kaasaegsete tehnoloogiate mõju tutvustamist inimese tööstiilile ja elule.	Osavõtt projektidest, mis on suunatud loomingu arendamisele, oskusele teha koostööd ja ilmutada algatusvõimet ning juurutada innovatsiooni ideid. Soovitada õpilastele kaasõpilastega ja/või tehnoloogia-firmadega koostöö variante innovatiivse arengu projekti raames.
Tervis ja ohutus	Tajuda ja ennetada võimalikke terviseriske õppeekskursioonide ja reiside ajal, töötada välja negatiivne suhtumine kahjulikesse harjumustesse.	Jätkata õpilaste tutvustamist läbi projektialase tegevuse, ümbritseva keskkonna ja ühiskonna (sealhulgas eakaaslaste), mõju inimeste tervisele. Kujundada vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt tervet ühiskonnaliiget.
Väärtused ja kõlblus	Tutvustada õpilasi väärtusorientatsioonide mitmekesisusega, kasvatada neis austavat suhtumist, õpetada tsiviliseeritult lahendama konfliktsituatsioone.	Läbi projektialase-/partnerlustegevuse kujundada õpilaste isiklikud väärtuspositsioonid ja kõlblusveendumused ning oskus põhjendada ja kaitsta oma seisukohti, samal ajal austavalt suhtudes ka teiste arvamustesse.

6. ÕPPEKORRALDUS KOOLIS

6.1. Kooli õppe- ja kasvatustöö aluseks on kooli eripärast lähtuv, pädevusi, läbivaid teemasid ning õppe lõimimist arvestav õppekava.

6.2. Õppeaasta koosneb kolmest trimestrist ning viiest koolivaheajast. Iga trimestri alguses täidetakse e-koolis kontrolltööde graafik. Kokkuvõtvad hinded pannakse välja iga trimestri ja aasta lõpus e-koolis.

6.3. Õppe- ja kasvatustöö põhivorm on õppetund või veebitund. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli õuesõppe, ekskursiooni, õppekäiguna või virtuaalses õpikeskkonnas. Õppetunni kestus on 45 minutit. Õppetund vahetub vahetunniga.

6.4. Projekt-, õues- ja muuseumiõpe ning ekskursioonid ja õppekäigud planeeritakse klassijuhataja ja/või aineõpetaja ning huvijuhi töökavas. Väljaspool kooli toimuvat õpet reguleerib kooli direktori poolt kinnitatud õppekäikude korraldamise kord ja õpetajate ainekavad.

6.5. Tundide ajast on lubatud õpilasi osalema piirkondlikel, vabariiklikel, rahvusvahelistel õpilasvõistlustel, olümpiaadidel. Olümpiaadide eel on õpilasel õigus ettevalmistuseks kasutada ühte vaba õppepäeva.

6.6. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus on traditsiooniline – kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel:

6.6.1. suurem osa õppeaineid õpitakse terve klassiga kogu õppeaasta vältel traditsioonilises tunnisüsteemis;

6.6.2. keeli, tehnoloogiaõpetust, käsitööd ja kodundust ning kehalist kasvatust õpitakse rühmades;

6.6.3. kehalise kasvatuse tunnid I kuni III klassini viiakse läbi terve klassiga, IV kuni IX kl. eelistatakse tundide läbiviimist tütarlastele ja poistele eraldi;

6.6.4. kehalise kasvatuse tunnid viiakse läbi kooli võimla, kooli staadioni, linna ujumisbasseini, linna spordihalli ja linna spordikooli „Energia” baasil;

6.6.5. tööõpetus kuni 3. klassini viiakse läbi terve klassiga;

6.6.6. 4. kuni 8. kl. käsitööd, kodundust ja tehnoloogiaõpet õpitakse rühmades;

6.6.7. II ja III kooliastmes tehnoloogiavaldkonna õppeaineid õpetatakse ühendatult nii, et see aitaks kaasa soolise võrdõiguslikkuse edendamisele ja annaks nii poistele kui tüdrukutele vajalikul määral teadmisi ja oskusi nii tehnoloogiaõpetuse kui kodunduse ja käsitöö alal. Õpilaste jagunemine õpperühmadesse on sooneutraalne ning lähtub õpilaste huvidest ja eelistustest. 9. klassides rühmade vahetus ei toimu.

6.7. III kooliastmes korraldab kool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö. Töö võib olla: uurimus, projekt, kunstiteos. Loominguline töö võib olla nii individuaalne kui ka kollektiivne. Loomingulise töö teema märgitakse põhikooli lõputunnistusele. Vastavalt Põhikooli riiklikule õppekavale võib loominguline töö olla kirjutatud nii läbivate teemade kui ka õppeaineid läbivate erinevate tsüklite (sotsiaalsed, loodusained, matemaatika, kunstained, tehnoloogia, kehakultuur, keel ja kirjandus, võõrkeeled), samuti ka teatud õppeaine valdkondade põhjal ning klassivälise tegevuse (projektialane tegevus) ainetel.

6.8. Kõikides klassides pööratakse erilist tähelepanu erinevatele loomingulise iseloomuga töödele ja tegevusviisidele, mis nõuavad teatud iseseisvust: kirjandid, esinemised klassikaaslaste ees luuletuste

lugemisega, osavõtt diskussioonidest loetu põhjal, lugemispäeviku pidamine, valmistumine teadaandeks või ettekandeks jne.

6.9. Loominguline tegevus sisaldab ka erineva suunitlusega sõnaliste tekstide loomise tegevust ja nende žanrilise kuuluvuse teadmist. Kirjanduslike teoste süvendatud õppimiseks on otstarbekohane kasutada selliseid loomingulisi meetodeid, nagu teksti tõlkimine teise kunstiiliigi keelde (ennekõike teatri- ja kinematograafia keelde). Õpilaste loominguline tegevus ilmneb essee- ja kirjandite, samuti kirjanduslike teoste põhjal loodud teatrietenduste ja kinofilmide retsensioonide (siin nähakse ette originaalse sõnalise teksti vastandamist selle stseeni või ekranisatsiooni versiooniga) kirjutamisel, temaatiliste esitluste loomisel.

6.10. I kooliastme õpilastele ja eestikeelsele õppele üleminekuklassides luuakse õpilase seadusliku esindaja sooviavalduse põhjal pikapäevarühm, õpiabirühm või mingi teine toetusrühm eelarveliste vahendite olemasolul. Õppekava toetavateks tegevusteks on 1. klassis hommikuring.

6.11. Sõltuvalt õpilase erelistest hariduslikest nõudmistest ja koolivälise nõustamismeeskonna soovist, määratakse õpilasele individuaalõppekava.

6.12. Koolis kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.

6.13. Õpilase arengu toetamiseks viiakse nendega läbi vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguvestlus, mille alusel määratakse edasised õppe- ja arengu eesmärgid.

6.14. Lihtsustatud õpet korraldatakse õppeainete kaupa, rakendades õppeainete lõimimise põhimõtet. Kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel, erinevate õppeainete õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas. Lihtsustatud õpe põhimõtted on järgmised:

Võimetekohase hariduse saamine. Saab hariduse, mille valikul on arvestatud õpilase võimete ja teiste individuaalsete iseärasustega.

Tolerantsuse kasvatamine on suunatud sallivusele erinevuste suhtes, kaaslaste erivajaduste mõistmisele, oma võimaluste ja piirangute teadvustamisele.

Iga õpilase arengu toetamine kogeb õppeprotsessi käigus sobilike eripedagoogiliste meetodite kasutamist. Selle aluseks on iga lapse arengutaseme ja -võimaluste hindamine. Vajaduse korral koostatakse õpilasele individuaalne õppekava. Lihtsustatud õppe väljundiks on praktilist tööd väärtustav ja kutseõppeks valmis olev ühiskonna liige.

Suunatus sotsiaalsete kogemuste omandamisele täidab ülesandeid koostöös, eeskuju järgi, näidise põhjal ning sõnalise selgituse alusel. Konkreetsete õpilastega arvestamine õppekava rakendamisel. Saab hariduse koostöös eripedagoogiga, aineõpetajatega, õpilaste seaduslike esindajatega, vajaduse korral spetsialistidega väljastpoolt kooli.

6.15. Põhikooli lõpetanud lihtsustatud õppe õpilastele võib kool pakkuda kooli pidaja otsusel lisaõpet ühe õppeaasta võrra, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 50 sätestatud nõuetest.

7. TUNNIJAOTUSPLAANID

7.1. Põhikool tagab õpilasele õppe kohustuslikes õppeainetes alljärgnevas tunnijaotusplaanis vastavalt I, II ja III kooliastmele esitatud nädala õppetundide mahus.

7.2. Vene õppekeele klasside tunnijaotusplaani (viimane 1. klass alustas õppetööd 2023/2024. õppeaastal)

Õppeaine	1	2	3	I aste	4	5	6	II aste	7	8	9	III aste
1. Keel ja kirjandus												
Vene keel	5	4	4	13	4	2	2	8	1	1	1	3
Kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
Eesti keel teise keelena	4	4	4	12	5	5	5	15	5	5	5	15
2. Võõrkeeled												
A-võõrkeel (inglise keel)			3	3	3	3	3	9	3	3	3	9
3. Matemaatika												
Matemaatika **	3	3	4	10	4	4	5	13	5/4	4	4/5	13
4. Loodusained												
Loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2			2
Geograafia									1	2	2	5
Bioloogia ***									1/2	2	2/1	5
Keemia										2	2	4
Füüsika										2	2	4
5. Sotsiaalsed												
Ajalugu						1	2	3	2	2	2	6
Inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	1	1		2
Ühiskonnaõpetus							1	1			2	2
6. Kunstiained												
Muusika	2	2*	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
Kunst	2	1*	1.5	4.5	1	1	1	3	1	1	1	3
7. Tehnoloogia												
Käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus					1	2	2	5	2	2	1	5
Tööõpetus	1	2*	1,5	4,5								
8. Kehaline kasvatus												
Kehaline kasvatus	2	3	3	8	3	3	2	8	2	2	2	6
Valikained (vaba tunniressurss)												
Karjääri planeerimine ****											1	1
Uurimistöö alused *****									1			
Matemaatika						1		1				
KOKKU TUNDE	20	23	25		25	28	30		30	32	32	
RÕK-i norm	20	23	25		25	28	30		30	32	32	

Kollasega on märgitud õppeained, mida õpetatakse eesti keeles.

* on märgitud 2. d klassi muusika, tööõpetuse ja kunsti eestikeelsed tunnid (2024/2025 õa).

** 7. klassid, kes alustasid õppimist III kooliastmes alates 2025/2026. õa (4/4/5)

*** bioloogia tunnid klassidele, kes alustasid õppimist III kooliastmes alates 2025/2026. õa

**** valikaine „Karjääri planeerimine“ tunnid klassidele, kes alustasid õppimist III kooliastmes alates 2026/2027. õa

***** 2026/2027 õppeaastast ei toimu 7.klassides „Uurimistöö alused“ valikainet, kuid on kavas „Karjääri planeerimine“ valikaine 9.klassides.

Vene keeles õpetatakse

- 9.ü ühiskonnaõpetust, liikumisõpetust, ajalugu ja tehnoloogiaõpetust;
- 7. klassides, 8a ja 8b tüdrukutele liikumisõpetust;
- 7, 8 ja 9 eriklassides liikumisõpetust;
- 7, 9ü ja 9 eriklassides kunstiõpetust;
- 9c, 9d klassides poistele liikumisõpetust;
- 8a, 8r, 8c, 9ac, 9b ja 9d tüdrukutele käsitööd ja kodundust;
- 9 eriklassis tehnoloogiaõpetust.

Eriklassides õpetatakse nii vene kui ka eesti keeles (kaadrite olemasolul).

7.3. Eesti õppekeelega klasside tunnijaotusplaan (üleminekuklassid)

Õppeaine												
	1	2	3	I aste	4	5	6	II aste	7	8	9	III aste
1. Keel ja kirjandus												
Eesti keel teise keelena	6	7	6	19	5	5	5	15	5	5	5	15
Kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
2. Võõrkeeled												
A-võõrkeel (inglise keel)			3	3	3	3	3	9	3	3	3	9
3. Matemaatika												
Matemaatika	4	3	3	10	4	4	5	13	5	4	4	13
4. Loodusained												
Loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2			2
Geograafia									1	2	2	5
Bioloogia									1	2	2	5
Keemia										2	2	4
Füüsika										2	2	4
5. Sotsiaalsained												
Ajalugu						1	2	3	2	2	2	6
Inimeseõpetus	1		1	2	1	1		2	1	1		2
Ühiskonnaõpetus							1	1			2	2
6. Kunstained												
Muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
Kunst	1	2	1,5	4,5	1	1	1	3	1	1	1	3
7. Tehnoloogia												
Käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus					1/2	2	2/1	5	2	2	1	5
Tööõpetus	1	2	1,5	4,5								
8. Kehaline kasvatus												
Liikumisõpetus	2	3	3	8	3	3	2	8	2	2	2	6

Valikained												
Oma keel ja kultuur		2	2	4	2	3	3	6	2	2	1	5
Robootika*	1			1	1			1				
Informaatika**							1	1				
Matemaatika*****	1	1	1	2								
Kodulugu*****	1			1								
Karjääri planeerimine											1	1
KOKKU TUNDE ***	20	23	25		25	28	30		30	33	33	
RÕK-i norm	20	23	25		25	28	30		30	32	32	

Kõiki õppeaineid õpetatakse eesti keeles

*2024/2025. õppeaastal toimus 4. klassides üks robootika valikaine.

**alates 2025/26 õppeaastast ei toimu 4.klassides robootika valikainet, kuid on kavas informaatika valikaine 6.klassides.

***Alates 2024. a hakkab kehtima PGS §21 punkt, mis lubab oma emakeele õppeks suurendada kolmandas kooliastmes ühe nädalatunni võrra.

****2024/2025. ja 2025/2026. õppeaastal toimus 1. klassides üks Koduloo valikaine tund.

*****alates 2026/27 õppeaastast ei toimu 1.klassides Koduloo valikainet, kuid on kavas matemaatika valikaine 1.klassides.

7.4. PÕHIKOOLI TUNNIJAOTUSPLAAN (LIHTSUSTATUD ÕPPEKAVA)

üleminekuklassidele

Õppeaine	1	2	3	K	4	5	6	K	7	8	9	K
1. Keel ja kirjandus												
Eesti keel teise keelena	7	9	8	24	8	7	6	21	6	6	6	18
2. Võõrkeeled												
A-võõrkeel (inglise keel)	-	-	-	0	-	2	2	4	2	2	2	6
3. Matemaatika												
Matemaatika	5	5	5	15	5	5	5	15	4	5	5	14
4. Loodusained												
Loodusõpetus	1	1	2	4	2	2	4	8	4	4	4	12
5. Sotsiaalsained												
Ajalugu	-	-	-	0	-	-	1	1	2	2	1	5
Inimeseõpetus	1	1	1	3	2	2	2	6	2	2	1	5
6. Kunstained												
Muusika	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	1	3
Kunst	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	1	3
7. Tehnoloogia												
Tööõpetus	2	2	2	6	2	4	4	10	4	5	7	16
8. Kehaline kasvatus												
Liikumisõpetus	2	3	3	8	2	2	2	6	2	2	2	6
Valikained (vaba tunniressurs)												
Oma keel ja kultuur	-	-	2	2	2	2	2	6	2	2	2	6

KOKKU TUNDE	20	23	25		25	28	30		30	32	32	
RÕK-i norm	20	23	25		25	28	30		30	32	32	

7.5. PÕHIKOOLI TUNNIJAOTUSPLAAN (LIHTSUSTATUD ÕPPEKAVA)

vene õppekeele klassidele

Õppeaine												
	1	2	3	K	4	5	6	K	7	8	9	K
1. Keel ja kirjandus												
Vene keel	7	9	7	23	7	7	6	20	6	6	6	18
Eesti keel teise keelena	-	-	2	2	2	2	2	6	2	2	2	6
2. Matemaatika												
Matemaatika	5	5	5	15	5	5	5	15	5	5	4	14
3. Loodusained												
Loodusõpetus	1	1	2	4	2	2	4	8	4	4	4	12
4. Sotsiaalsained												
Ajalugu	-	-	-	0	-	-	1	1	2	2	1	5
Inimeseõpetus	1	1	1	3	2	2	2	6	2	2	1	5
5. Kunstiained												
Muusika	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	1	3
Kunst	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	1	3
6. Tehnoloogia												
Tööõpetus	2	2	2	6	2	4	4	10	4	5	7	16
7. Kehaline kasvatus												
Kehaline kasvatus	2	3	3	8	2	2	2	6	2	2	2	6
Valikained (vaba tunniressurss)												
Karjääri planeerimine											1	1
Valikõppeaine	-	-	1	1	1	2	2	5	1	2	2	5
KOKKU TUNDE	20	23	25		25	28	30		30	32	32	
RÕK-i norm	20	23	25		25	28	30		30	32	32	

7.6. Tunnijaotusplaanides on toodud lisaks riikliku õppekava kohustuslikele tundidele ka valikained. Kool rakendab valikõppeainete kavasid, mida ta on ise koostanud ja mis toetavad kooli õppekava eesmärkide saavutamist.

7.7. Tunnijaotusplaanis on ära jaotatud vaba tunniressurss vene õppekeele klassides II kooliastmes 1 tund (matemaatika) ja III kooliastmes 1 tund (karjääri planeerimine) ning üleminekuklassides I kooliastmes 8 tundi (robotika, oma keel ja kultuur, matemaatika), II kooliastmes 9 tundi (oma keel ja kultuur, informaatika) ning III kooliastmes 6 tundi (oma keel ja kultuur, karjääri planeerimine). Vene õppekeele klassides vaba tunniressursi kasutus matemaatikas tagab madalama õpijõudlusega õpilaste valmisoleku kooliastme õpitulemuste saavutamiseks. Kõrgema õpijõudlusega õpilastele annab see lisavõimaluse nii omandatu kinnistamiseks kui õppetöö diferentseerimiseks, mis tagab

paremad tulemused õpilasvõistlustel ja eksamitel ning seeläbi eelise edasiõppimisvõimaluste leidmisel.

Vaba tunniressursi kasutus karjääri planeerimisel toetab õpilase kujunemist iseseisvaks isiksuseks, kes on valmis elukestvaks õppeks, erinevate rollide täitmiseks muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning oma elu teadlikuks kujundamiseks, sealhulgas mõistlike kutsevalikute tegemiseks.

Üleminekuklassides vaba tunniressursi kasutus matemaatikas toetab muukeelseid õppijad õpiväljundite saavutamisel. Kõrgema õpijõudlusega õpilastele annab see lisavõimaluse nii omandatu kinnistamiseks kui õppetöö diferentseerimiseks.

Vaba tunniressursi kasutus karjääri planeerimisel toetab õpilase kujunemist iseseisvaks isiksuseks, kes on valmis elukestvaks õppeks, erinevate rollide täitmiseks muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning oma elu teadlikuks kujundamiseks, sealhulgas mõistlike kutsevalikute tegemiseks.

Robootikasse ja informaatikasse suunatud vaba tunniressurss aitab tõsta laste huvi informaatika ja tehnika vastu juba varases koolieas ning toetada tehnikahuviliste laste arengut. Lastele suunatud robootika ja informaatika tegevuses on üheks oluliseks väljundiks robootika ja nutiseadmete kui interaktiivse vahendi kasutamine loogilise mõtlemise ja loovuse arendamisel.

Vaba tunniressursi kasutamine oma keeles ja kultuuris aitab toetada õpilase mitmekeelsuse arengut ja tagada kultuuriline sulandumine Eesti ühiskonda, kuid hoida sidet oma emakeelse kultuuripärandiga. Oma emakeele ja kultuuri õppimine aitab õpilasel luua seosed eesti keele kui teise keele ja kirjanduse õppimisega ning mõista keele ja kultuurilise tausta tähtsust üksikisikule, kogukonnale ja ühiskonnale. Emakeele ja kultuuri õppimine aitab õpilasel tähtsustada nii oma emakeelt kui ka väärtustada teisi keeli ja kultuure. On oluline, et võõrsil või kodukeelest erinevas keelekeskkonnas elav laps ei unustaks oma emakeelt ja et see areneks eakohaselt. Emakeel aitab arendada lapse mõtlemist, eneseväljenduse oskust ning mõjutab lapse kui isiksuse kujunemist. Emakeelt hästi valdav laps saab koolis paremini hakkama ka siis, kui kooli õppekeel ei ole tema emakeel. Keelt on võimalik õppida igas eluetapis, kuid ainult lapseas on seda võimalik omandada emakeelena. Õpe on suunatud õpilase rahvusliku identiteedi säilitamisele, teadmiste omandamisele rahvuskultuurist ning emakeeles nii suulise kui ka kirjaliku suhtlemisoskuse arendamisele.

7.8. Kõik tunnijaotusplaanides esitatud õppeained (sh valikained) on õpilasele kohustuslikud.

7.9. Lihtsustatud õppel olevale õpilasele valikainete valiku teeb kool kooskõlas õpilaste ja õpilaste seaduslike esindajatega. Lihtsustatud õppe õpilastele pakutakse koolis järgmiseid valikõppeaineid: oma keel ja kultuur, karjääri planeerimine, robootika.

7.10. Vastavalt kooli põhimäärusele on õppekeeleks eesti keel. A-võõrkeelena õpetatakse koolis inglise keelt. Võõrkeeletundides toimuvad tunnid sihtkeeles (nii õpetaja kui õpilaste poolt) ning kodukeele või muu keele kasutust välditakse.

7.11. Õpetaja valikul ja algatusel võib lõimida kõiki õppeaineid erinevate keeltega. Õpetaja võib, kui see on õpitulemuse saavutamiseks vajalik, õppetunni tasandil kasutada aine õppekeelest erinevas keeles õppematerjale (sh õpilase koduses keeles) või teatud tunni etappides keele vahetust (nt reflektsoonifaasis). Eestikeelsele õppele üleminevates klassides on õppekeeleks, sh tunnis kasutatavaks keeleks, ainult eesti keel. Eesti keele ja eestikeelsed õppeained toimuvad ka ainult eesti keeles.

7.12. Lihtsustatud õppel olev õpilane õpib võõrkeelena ühte keelt. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 21 lõikest 6 ja §-st 100 tulenevalt eesti keelest erineva õppekeelega õpilase puhul on võõrkeeleks

eesti keel teise keelena, mille õppimist alustatakse 3. klassis. Üleminekuklassides on võõrkeeleks inglise keel.

8. KOOLI ÕPPEKAVA VÄLISE ÕPPIMISE VÕI TEGEVUSE ARVESTAMINE KOOLIS ÕPETATAVA OSANA

8.1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse S 17 lõike 4 ja põhikooli riikliku õppekava § 15 lõike 9 ja põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava § 2 lg 3 kohaselt arvestab kool seadusliku esindaja taotluse alusel õpilase õppimist mitteformaalõppes või mõnes teises haridusasutuses koolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

8.2. Kui kooli õppekava välist õppimist või tegevust arvestatakse koolis õpetatava osana, siis peab olema arusaadav, millise õppimise põhjal on seda tehtud ja milliste õpitulemuste saavutamisel on kooli õppekava välist õppimist või tegevust arvestatud. Keskne põhimõte on, et lähtutakse õpitu sisust ja õpitulemustest, mitte sellest, kelle juures ja kus õpilane õppis või tegevusi sooritas.

8.3. Koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale, kui tõendusmaterjal pole piisav. Täiendavat materjali ei küsita selle kohta, kes õpetas või kus õpiti. Täiendav materjali vajadus on seotud sellega, et paremini mõista, kas taotletavad õpitulemused on omandatud.

8.4. Väljundipõhises õppes ei ole keskne küsimus selles, kuidas ja kus mingi pädevus või õpitulemus omandati, vaid pigem selles, kas see pädevus või õpitulemus on olemas ja kuidas selle olemasolu on võimalik hinnata. Kooli õppekava välist õppimist või tegevust ei hinnata mitte kogemuse, vaid sellest toimunud õppimise põhjal. Õpitu peab sobima nende õpitulemustega, mille saavutamist taotletakse. Kindlasti peab õpitu olema määratletav ka tasemega.

8.5. Põhikoolis arvestatakse samal haridustasemel või kõrgemal tasemel omandatud. On oluline, et mujal õpitu oleks sisuliselt sobiv õppekavaga, mille järgi õpilane koolis õpib.

8.6. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana võimaldab suurendada õpilaste, sealhulgas erivajadustega õpilaste hariduslikku mobiilsust ning avardada võimalusi kooliväliseks õppeks. Mujal õppimine annab paindlikuma võimaluse hariduse omandamiseks ja andekamatele õpilastele võimaluse ennast teostada. Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.

8.7. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana on protsess, mis koosneb järgmistest etappides: taotleja nõustamine, taotluse koostamine ja esitamine direktorile, taotluse hindamine, direktori otsus, (vajadusel) otsuse vaidlustamine ja vaidemenetlus.

8.8. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemised olla seotud:

8.8.1. tähtajalise aegumisega — kui õppimine on toimunud enam kui kolm aastat tagasi;

8.8.2. sisulise aegumisega — kuna teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses infotehnoloogia arenguga;

8.8.3. teisel (madalamal) õppetasemel läbitud õppe mitte arvestamisega;

8.8.4. topeltarvestamise vältimisega - mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus, ei ole automaatselt üle kantav muusika õppeaine läbimisenä.

8.9. Samuti ei arvestata kooli õppekavaväliseid õpinguid või tegevusi seoses kooli lõpetamisega (loovtöö koostamisel), kui õigusaktides ei ole sätestatud erandeid.

8.10. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamist juhib ja korraldab direktor kaasates vajalikke isikuid ning selgitades välja, kas kooli õppekavavälised õpingud või tegevused on võimaldanud nõutud õpitulemuste omandamist ning kas õpingute või tegevuste käigus omandatu on ajakohane.

8.11. Hindamisse kaasatakse vähemalt üks õpetaja, kes tunneb terviklikult ja põhjalikult õppekava, kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise erinevaid hindamise vahendeid ja nende kasutamise võimalusi.

8.12. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel tagatakse kvaliteet selle kaudu, et uuritakse õpilase esitatud õpitulemuste omandatuse tõendamist võimaldavaid materjale ning nende vastavust õpitulemustega, mille arvestamist taotletakse.

8.13. Hindamisel eristatakse otseseid ja kaudseid tõendeid. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise hindamine toetub vaid tõendusmaterjalidele. Tõendusmaterjalideks võivad olla primaarsed tõendusmaterjalid (töönäidised, kirjutatud projektid, uurimistööd, artiklid, kavandid, projekti ja/või uurimistöö aruanded jm, mis otseselt tõestavad taotleja pädevusi või õpitulemusi), sekundaarsed tõendusmaterjalid (õpisoorituste tõend või hinnetelett, juhendaja või kogenud kolleegi hinnang, õppeaine kava, kus on kirjas õppeaine eesmärgid, õpitulemused, sisu lühikirjeldus, maht tundides, tõendus tegevuste sooritamise kohta) või narratiivsed tõendusmaterjalid (igasugused oma õppimise ning tegevuse analüütilised käsitlused, kus taotleja seostab õpitud taotletava õppeaine õpitulemustega, taotleja kogemusalane refleksioon). Tavaliselt on tõendusmaterjalid omavahel kombineeritud.

8.14. Direktoril on õigus nõuda täiendavaid tõendusmaterjale, kui esitatud tõendusmaterjalid ei ole piisavad õpitulemuste omandatuse tõendamiseks.

8.15. Õpilasel või piiratud teovõimega õpilase puhul õpilase seaduslikul esindajal tuleb esitada taotlus vabas vormis kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise taotlemiseks. Koos taotlusega esitatakse ka vastav tõendusmaterjal. Tõendusmaterjal võib olla vormistatud õpimapina.

8.16. Enne taotluse esitamist toimub õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul õpilase seadusliku esindaja nõustamine taotluse esitamise ja nõutavate tõendusmaterjalide vormistamise ja esitamise kohta. Nõustamist viib läbi direktor.

9. ÕPPEKESKKONNA LOOMINE, MIS TOETAB ÕPPEKAVA RAKENDAMIST

9.1. Kooli õppekeskkond on õpilasi ümbritsev vaimne, sotsiaalne ja füüsiline keskkond, mis soodustab õpilaste arengut, kujundab iseseisvaid ja aktiivseid õpilasi ning toetab õppekava alusepaneavaid väärtusi.

9.2. Õppekeskkond soodustab kohalike ja kooli traditsioonide säilimist ja arendamist.

9.3. Kooli õpikeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab põhihariduse alusväärtusi ja kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi oma kodukoha ning kooli traditsioone.

9.4. Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

9.4.1. osaleb kogu koolipere;

9.4.2. luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, õpilase seaduslike esindajate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatuses seotud osaliste vahel;

9.4.3. koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;

9.4.4. austatakse õpilaste eneseväärikust ning isikupära, märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu;

9.4.5. tehakse kõik selleks, et vältida õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;

9.4.6. ollakse avatud vabale aramusvahetusele, sealhulgas ka kriitikale;

9.4.7. luuakse abivalmidust toetav õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;

9.4.8. väärtustatakse tervislikke eluviise, tervislikku toitumist ja füüsilist aktiivsust;

9.4.9. korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;

9.4.10. korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, soolise ja muudel alustel võrdõiguslikkuse põhimõtetest;

9.4.11. luuakse võimalused ja vajalikud tingimused, et kõigil oleks võimalik saada teadmised, oskused, väärtused ja hoiakud, mis aitavad kaasa jätkusuutlikule arengule.

9.5. Füüsilist keskkonda kujundades jälgib kool, et:

9.5.1. kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on esteetilise väljanägemisega ja õppe seisukohast otstarbekas;

9.5.2. kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;

9.5.3. õppes ja distantsõppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat;

9.5.4. koolihoones on õpilastel võimalus kasutada kooliraamatukogu;

9.5.5. õppeprotsessi käigus kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;

9.5.6. koolil on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt;

9.5.7. õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume ning virtuaalses õppekeskkonnas, tagades õpilaste vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse.

10. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD

10.1. Vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

10.1.1. ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;

10.1.2. teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

10.2. Kooli rolliks on vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 2 viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada õpilasi ette ohutuks liiklemiseks. Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“. Juhindudes maanteeameti veebilehel antud soovitudest, kujundatakse koolis liikluskasvatuse teemade kaudu alljärgnevaid üldiseid teadmisi ja oskuseid ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

10.3. Liikluskasvatuse teemad on tuletatud põhikooli riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning liikluskasvatus.ee veebilehel esitatud soovitudest liikluskasvatuse osas ning liiklusseadusest ja selle alusel antud määrusest „Laste liikluskasvatuse kord“.

Liikluskasvatuse teemad	Liikluskasvatuse ulatus tundides õppeaastas klassi kohta
Jalakäija liiklusreeglid	4
Ohutu liikluskäitumine	2
Liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine	1
Liikluse reeglitest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus	1
Kokku:	8

10.4. Liikluskasvatuse teemasid käsitletakse peamiselt klassijuhatajate poolt. Detailsemad õpitegevused lähtuvalt liikluskasvatuse teemadest kavandatakse klassijuhatajate tasandil.

10.5. I kooliastme lõpuks õpilane:

10.5.1. väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;

10.5.2. teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;

10.5.3. oskab ohutult evakueeruda koolihoonest;

10.5.4. teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis;

10.5.5. teab lõhkekehade kaasnemaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;

10.5.6. oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;

10.5.7. oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;

10.5.8. oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed, vajadusel ujumisrõngas, päästevest;

10.5.9. oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;

10.5.10. oskab valida jalgratta-, rula-, rulluiskudega sõitmiseks ohutut kohta;

10.5.11. oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel;

10.5.12. oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutum koht; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;

10.5.13. oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;

10.5.14. oskab eristada valet/ohulikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.

10.6. I kooliastmes on liikluskasvatuse eesmärgiks:

10.6.1. ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses;

10.6.2. oskus mõista ja väärtustada iseenda ohutust ning ohutut käitumist; ohuolukordade tekkepõhjuste selgitamine, ohu ennetamine, ohutust tagavate turvavahendite kasutamine, abi kutsumine.

10.7. II kooliastme lõpuks õpilane:

10.7.1. väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;

10.7.2. oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada;

10.7.3. oskab ohutult evakueeruda koolist;

10.7.4. teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;

10.7.5. oskab (vajadusel) kasutada tulekustutustekki;

10.7.6. teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;

10.7.7. oskab käituda/tegutseda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;

10.7.8. oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijuhi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;

10.7.9. oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;

10.7.10. oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;

10.7.11. oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;

10.7.12. oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;

10.7.13. tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile);

10.7.14. oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutusalaste teemakäsitluste kohta;

10.7.15. oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida.

10.8. II kooliastmes on liikluskasvatuse eesmärgiks:

10.8.1. õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavate tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;

10.8.2. ohutusalaste teadmiste, oskuste, vilumuste lõimimine. (Laste õpetamine reaalses liikluskeskkonnas, praktilised õppused jne).

10.9. III kooliastme lõpuks õpilane:

10.9.1. väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas;

10.9.2. oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda;

10.9.3. oskab ohutult evakueeruda koolist ja osutada evakueerumisel abi endast noorematele;

10.9.4. teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;

10.9.5. oskab kustutada väikeseid tulekoldeid, (sh lõke, süttinud rasv pannil jne);

10.9.6. teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;

10.9.7. oskab ohtlike ainete kokkupuutumisel end kaitsta nende tervist kahjustava toime eest;

10.9.8. oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;

10.9.9. oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi;

10.9.10. oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;

10.9.12. teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda;

- 10.9.13. oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
- 10.9.14. kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid;
- 10.9.15. mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile, mopeedijuhile);
- 10.9.16. on teadlik ohutusalastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta;
- 10.9.17. oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti (liiklus)ohutusalast olukorda teiste riikidega.
- 10.10. III kooliastmes on liikluskasvatuse eesmärgiks:
- 10.10.1. õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist;
- 10.10.2. oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavate tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- 10.10.3. ohutust tagavatest seadustest tulenevate käitumisharjumuste kujundamine, (teadmiste rakendamine oskuste, vilumusteni) praktilised ohutusalased õppused.

11. LOOVTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD

- 11.1. Põhikooli lõpetamise tingimuseks on, et õpilane on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö, mis lähtub läbivatest teemadest või on õppeaineid lõimiv. Lihtsustatud õppel õppival õpilasel ei ole loovtöö sooritamine põhikooli lõpetamise tingimuseks.
- 11.2. Loovtöö on õpilase kavandatud, teostatud ja esitletud töö, mis on teostatud juhendamisel.
- 11.3. Loovtööna ei esitata ainekava raames ettenähtud tööd.
- 11.4. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.
- 11.5. Kooli poolt valitud läbivatest teemadest lähtuv või õppeaineid lõimiv loovtöö temaatika on järgmine:
- 11.5.1. Kultuur meie ümber - eelkõige on seotud läbiva teemaga „Kultuuriline identiteet“, kuid võimaldab laialdast õppeainete vahelist lõimingut;
- 11.5.2. Meedia, disain, kunst, arhitektuur - temaatika võimaldab laialdast õppeainete vahelist lõimingut, kuid samuti võib lähtuda erinevatest läbivatest teemadest.
- 11.6. Täpsema teemavaliku teeb õpilane kooli valitud loovtöö temaatika hulgast koostöös juhendajaga.
- 11.7. Loovtöö tähendab uurimust, projekti, kunstitööd või muud taolist, mis lähtub läbivatest teemadest või on õppeaineid lõimiv. Uurimus eeldab materjali kogumist, analüüsimist/süsteematiseerimist ja üldistamist ning järelduste tegemist. Projekt eeldab projekti kavandamist, läbiviimist ja tagasisidestamist. Kunstitöö eeldab idee loomist, teose valmistamist ning selle esitlemist avalikult.
- 11.8. Loovtöö temaatika pakub välja 7. klassi õpilane III trimestri jooksul, täpsema teema valiku teevad õpilased koostöös loovtöö juhendajaga 8. klassi algul.

11.9. Loovtöö juhendajaks on aineõpetajad. Juhendajal võib olla kuni 5 juhendatavat.

11.10. Loovtöö koostab õpilane iseseisvalt.

11.11. Loovtöö on koolis korraldatud “Loovtöö läbiviimise ja koostamise juhendi” alusel, mis on kinnitatud direktori käskkirjaga ja avalikustatud kooli veebilehel.

11.12. Loovtöö koosneb nii teoreetilisest kui ka praktilisest osast.

11.13. Loovtöö kaitsmine toimub 8. klassi III trimestris kaitsmiskomisjoni ees.

11.14. Kaitsmise ebaõnnestumise korral on õpilasel võimalus kaitsta oma tööd 9. klassi III trimestris.

11.15. Loovtöö hindamisel kasutatakse mitteeristavat hindamissüsteemi.

11.16. Loovtöö teema kantakse lõputunnistusele.

11.17. Kõik lihtsustatud õppe õpilased teevad loovtööd. Lihtsustatud õppe õpilased sooritavad loovtöö III kooliastmes. Kool korraldab õpilastele loovtöö, milleks on uurimus, käsitööprojekt, kunstitöö, sündmus või muu taoline. Loovtöö koostamine on juhendatud õppeprotsess, mille käigus õpilane rakendab võimete piires iseseisva töö oskusi ja omandatud teadmisi, arendab loovust ja kinnistab ning täiendab koolis omandatud. Loovtöö teema valib õpilane koos juhendajaga/õpetajaga enda huvidest, oskustest ning võimetest lähtuvalt. Kui kooli õppenõukogu otsustab, et õpilane ei ole loovtöö koostamiseks võimeline, peab õpilase individuaalses õppekavas loovtöö koostamise asendama mõne muu jõukohase õppeülesandega, mis taotleb üldjoontes samu õpieesmärke. Individuaalses õppekavas tuuakse välja loovtöö asendamise korraldus ning õppeülesanne, mida õpilane loovtöö asemel sooritab.

12. HINDAMISE KORRALDUS

12.1. Hindamise alused

12.1.1. Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

12.1.2. Koolis on kasutusel numbriline ehk eristatav ja mitteeristatav hindamissüsteem (ARV/arvestatud = 5 või MA/mittearvestatud = 1).

12.1.3. Mitteeristatavalt (arvestatud (A) või mittearvestatud (MA)) hinnatakse koolis järgmiseid valikaineid: „Informaatika“ ja „Karjääri planeerimine“. Neid hinnanguid ei teisendata viie palli süsteemi.

12.1.4. Põhikooli 1. klassis on õpilase hindamise aluseks sõnaline kirjeldav hinnang.

12.1.5. Põhikooli 2.-9. klassides kasutatakse viiepallist hindedüsteemi.

12.1.6. Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga «5» („väga hea“) hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90-100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga «4» („hea“) 75-89%, hindegaga «3» („rahuldav“) 50-74%, hindegaga «2» („puudulik“) 20-49% ning hindegaga «1» („nõrk“) 0-19%.

Sõnaline lühihinnang	Töösooritus %-des	Numbriline hinde skaala	Hinnang vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatusele
suurepärane	90-100 %	5	Õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral või ületavad neid.
hea	75-89 %	4	Õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele.
rahuldav	50-74 %	3	Õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada, ilma et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisega edasisel õppimisel või edasises elus.
puudulik	20-49 %	2	Õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus.
nõrk	0-19 %	1	Õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

12.1.7. Trimestri alguses teeb õpetaja õpilastele teatavaks õppeaines oodatavad õpitulemused ning planeeritud olulised õpiülesanded (samuti nende täitmise aja ja vormi), mille täitmine on õpilastele kohustuslik. Teavitamine toimub nii suuliselt esimesel õppetunnil trimestris kui ka e-kooli kaudu.

12.1.8. Oodatavate õpitulemuste saavutatust kontrollivate oluliste õpiülesannete aeg kavandatakse kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajatega (aineõpetaja täidab e-päevikus oleva kontrolltööde graafiku).

12.1.9. Esmaspäeval ja reedel kontrolltöid ei sooritata (v.a mille õppimiseks on ette nähtud 1 tund nädalas), samuti trimestri viimasel nädalal ja esimesel nädalal pärast koolivaheaega.

12.1.10. Lubatud on läbi viia mitte rohkem kui 1 kontrolltöö päevas ja 3 kontrolltööd nädalas.

12.1.11. Kirjalikud tööd tagastab õpetaja hinnatult vähemalt 5 õppepäeva, suuremahuliste tööde puhul 10 õppepäeva jooksul pärast töö tegemist.

12.1.12. E-kool täidetakse ja kodused ülesanded pannakse iga tööpäeva lõpuni (kuni 15.30).

12.1.13. Märge „X“ e-koolis tähistab tegemata/esitamata tööd. Õpilane peab sooritama selle kokkuleppel aineõpetajaga. Töö tegemata või esitamata jätmisel asendab aineõpetaja õppeperioodi lõpus „X“ e-koolis hindegaga „nõrk“, kuid õpilasel jäetakse võimalus sellise hinde parandamiseks (kokkuleppel aineõpetajaga).

12.1.14. Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik“ või „nõrk“, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks aineõpetajatega määratud ajal (konsultatsioonide ajal).

12.1.15. Järelevastamine ja järeltööde sooritamine toimub õpetajate konsultatsioonide ajal ja järelevastamisel pole vahet, millal oli mitterahuldav hinne saadud. Õpilasel on igal ajal võimalus proovida oma õpitulemusi parandada. Seoses sellega, et õpetaja keskendub oma töös õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega, antakse õpilasele temale sobival ajal võimalus parandada oma õpitulemusi ja püüda parandada mis tahes hinnet.

12.1.16. Õpilasel on võimalik parandada rahuldavaid hindeid (“3” või „4“) ainult üks kord. Mitterahuldava tulemuse korral (“1” või “2”) võib parandada hinnet 2 korda

12.1.17. Järelevastamisel saadud hinne pannakse e-kooli päevikusse. Hindeid e-koolis kustutada ei tohi, neid võib ainult parandada, mis kohe märgitakse tärniga.

12.1.18. Kui õpilane vajab olulise õpiülesande täitmiseks lisajuhendamist, võimaldab õpetaja seda oma konsultatsiooni ajal.

12.1.19. Järelevastamise ja konsultatsiooniajad on määratud õpetaja poolt ja kajastuvad kooli kodulehel.

12.1.20. Kui kontrolltöö/iseseisva töö või mingi teise töö eest sai 50% või enam õpilasi hindeks “1” ja “2”, siis hindeid selle töö eest ei panda e-päevikusse, tööd korratakse.

12.1.21. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine õpilase poolt, võib vastavat suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega «nõrk».

12.1.22. Kool kasutab loovtöö kaitsmise hindamisel mitteeristavat hindamist: „arvestatud” ja „mittearvestatud”, neid hinnanguid ei teisendata viie palli süsteemi.

12.1.23. Lihtsustatud õppes kohaldatakse õpitulemuste hindamisel põhikooli riiklikus ja kooli õppekavas hindamise kohta sätestatud. Olulisel kohal on õpilase arengu läbiv jälgimine ja tagasiside. Õpilasi hinnatakse kujundavalt ja numbriliselt.

12.1.24. Lihtsustatud õppekava lähtub hindamisel põhimõttest, et õpilasel on võimalik saada hindeid „rahuldavast“ „väga heani“. Sel viisil saab lihtsustatud õppekava alusel õppimine motiveerida last ning suunata tema arengut.

12.1.25. Lihtsustatud õppekava järgi õppivale lapsele võib teadmiste kontrollimisel soovitavalt teha järgmisi mööndusi:

12.1.25.1. rohkem aega;

12.1.25.2. sobiv keskkond vastamiseks;

12.1.25.3. vajadusel individuaalne vastamine õpetaja juhendamisel;

12.1.25.4. alternatiivne täitmisviis (nt testid valikvastustega, küsimustele vastuste leidmine) või lubatakse kasutada abimaterjale (skeemid, algoritmid, reeglite või näidiste kogumikud, teatmikud jmt);

12.1.25.5. ülesannete, juhiste või küsimuste lihtsustamine;

12.1.25.6. õppetekstide jõukohastamine.

12.2. Hindamine individuaalse õppekava järgi

12.2.1. Individuaalse õppekava alusel õppivaid haridusliku erivajadusega õpilaste hindamisel lähtutakse koolivälise nõustamismeeskonna otsuses määratud hindamisest.

12.2.2. Individuaalse õppekava koostamisel määratakse koostöös õpilase ja õpilase seadusliku esindajaga, milliseid oskusi ja teadmisi õpilaselt eeldatakse ja kuidas neid hinnatakse.

12.2.3. Õpilase individuaalse hindamisjuhendi koostab õpetaja, kelle õpetatavas aines rakendub õpilasele individuaalne õppekava.

12.2.4. Individuaalse hindamisjuhendi koostamisel arvestatakse hindamise üldeesmärki;

12.2.4.1. arvestatakse individuaalses õppekavas sätestatud erisusi;

12.2.4.2. lähtutakse põhimõttest, et motiveeritud ja sihikindla õppimise korral on õpilasel võimalik saada hindeid „rahuldavast“ kuni „väga heani“.

12.3. Kujundav hindamine

12.3.1. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämist kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasise õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed.

12.3.2. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

12.3.3. Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

12.3.4. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

12.3.5. Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

12.3.6. Kujundava hindamise protsessi klassiruumis juhib õpetaja, kes jagab oma õpilastele aine õpieesmärgi, kuulab õpilasi õppeprotsessi käigus, teab nende tugevusi ja nõrkusi, õpetab õpilastele enesehindamist, annab tõhusat tagasisidet, toetab õpilasi ning kasutab kujundavast hindamisest saadud informatsiooni oma edasise töö planeerimisel.

12.3.7. Vähemalt kord aastas, vajadusel tihedamini, toimuvad arenguestlused, mille käigus analüüsitakse õpilase arengut, sh ka tema õppeedukust, lähtudes tema individuaalsetest iseärasustest, aga ka õpilase seadusliku esindaja ja kooli arvamusest (nt käitumine ja emotsionaalsus, väärtushinnangud ja hinded, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguestluse käigus on

võimalik anda tagasisidet üldpädevuste omandamise kohta, õppe-, kasvatusesmärkide ja läbivate teemade omandamise ning õppeedukuse kohta ainete raames. Vestluse käigus on võimalik välja tuua õppe- ja kasvatusesmärgid. Arenguvestluse üks olulisemaid osi on õpilase enda enesehinnang.

12.3.8. Õpilane kaasatakse hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.

12.4. Kokkuvõttvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine

12.4.1. Kokkuvõttev hindamine toimub trimestrite lõpus trimestri jooksul saadud hinnete alusel.

12.4.2. Kolme trimestri hinnete koondamisel pannakse välja aastahinne.

12.4.3. Kokkuvõttev hinne ei ole varasemate hinnete aritmeetiline keskmine, vaid õpetaja võib arvestada ka õpilase individuaalset arengut.

12.4.4. Ühes trimestris peab õppeaines olema vähemalt 3 hinnet.

12.4.5. Õpilasele, kelle trimestri hinne on «puudulik» või «nõrk», kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, parandusõpe jm), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

12.4.6. Kui õppeperioodi keskel on õppeaine perioodihinne jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk“ või antakse tulemustele mitterahuldav hinnang.

12.4.7. Kokkuvõtva trimestri- või aastahinde välja panemisel arvestatakse järgmine skaala: keskmine hinne 4,5-5,0 võrdub hindega „5“, 3,5-4,4 hindega „4“, 2,5-3,4 hindega „3“, 1,5-2,4 hindega „2“, alla 1,4 hindega „1“.

12.4.8. Aastahinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise ja täiendavale õppetööle jätmise otsused tehakse enne õppeperioodi lõppu.

12.4.9. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused.

12.4.10. Täiendava õppetöö eest pannakse hinne ja pärast täiendava õppetöö lõppu parandatakse aastahinne, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

12.4.11. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilane klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne «puudulik» või «nõrk» või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

12.4.12. Õpilased saavad iga trimestri ja õppeaasta lõpus tunnistuse hinnetega elektrooniliselt, soovi korral õpilase seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel saab õpilane sama tunnistuse paber kandjal.

12.5. Käitumise ja hoolsuse tagasisidestamine

12.5.1. Kool annab tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta iga trimestri ja õppeaasta lõpus e-kooli kaudu.

12.5.2. Õpilase käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, täitma kooli kodukorra nõudeid ning motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid.

12.5.3. Õpilase käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine, üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis ja väljaspool kooli.

12.5.4. Õpilase hoolsuse hindamise aluseks on suhtumine õppimisse ja ülesannetesse, tema kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.

12.5.5. Käitumist ja hoolsust tagasisidestavad aineõpetajad ühe kokkuvõtva hinnanguga. Aineõpetajad fikseerivad oma hinnangu e-koolis.

12.5.6. 1.–9. klassis annab aineõpetaja e-koolis hinnangu iga trimestri lõpus.

12.5.7. Käitumise hindamismudel

Kategooria	Väga hea	Hea	Rahuldav	Mitterahuldav
	Käitumishindega «eeskujulik» hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt.	Käitumishindega «hea» hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid.	Käitumishindega «rahuldav» hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi, mistõttu ta vajab pedagoogide ja õpilaste seaduslike esindajate tähelepanu ning suunamist.	Käitumishindega «mitterahuldav» hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, ei allu õpetajate ega õpilaste seaduslike esindajate nõudmistele.

Kodukorra üldtunnustatud käitumis- kõlblusnormide järgmine	ja ja	Arvestab kaasinimeste turvalisusega; hoiab puhtust ja korda; täidab kooli töötaja põhjendatud korraldusi; hoiab kooli ja kaasinimeste vara; käitub viisakalt koolis ja väljaspool kooli.	Võib vajada elementaarsete käitumisnormide meelde tuletamist; võib vajada kooli töötajate korralduste meelde tuletamist.	Vajab pidevat kooli töötajate korralduste meelde tuletamist; on ettevaatamatuse tõttu rikkunud kooli korraldust või kooli/kaasinimeste vara; vajab pidevat elementaarsete käitumisnormide meelde tuletamist.	On toime pannud õigusvastase teo; on rikkunud pidevalt kooli korraldus või kooli/ kaasinimeste vara; ei täida kooli töötajate põhjendatud korraldusi; ei täida elementaarseid käitumis- ja kõlblusnorme.
Osalemine õppetegevuses		Osaleb õppetegevuses vastavalt päevakavale; arvestab õppetegevuses kaasõpilastega; võtab vastutuse oma käitumise eest tunnis; täidab õpetaja töökorraldusi.	On puudunud põhjuseta kuni 5 tundi; on hilinenud tundi kuni 15 korda; sai kumme märkust e-koolis; arvestab õppetegevuses kaasõpilastega; võtab vastutuse oma käitumise eest tunnis; täidab õpetaja töökorraldusi.	On puudunud põhjuseta kuni 20% õppetundidest; on hilinenud tundi kuni 30 korda; sai kuni 50 märkust e-koolis; osaliselt arvestab õppetegevuses kaasõpilastega; sagelim segab oma käitumisega tunnis õpetajat ja kaasõpilasi; täidab õpetaja töökorraldusi õpetaja juhendamisel.	On puudunud põhjuseta rohkem kui 20% õppetundidest; on hilinenud tundi rohkem, kui 30 korda; sai rohkem, kui 50 märkust e-koolis; ei arvesta õppetegevuses kaasõpilastega; pidevalt segab tunnis õpetajat ja kaasõpilasi; ei täida õpetaja töökorraldusi.
Suhted suhtumine	ja	Suhtub lugupidavalt kaasõpilastesse ja kooli töötajatesse; sõnakasutus on viisakas ja teistega arvestav; teeb koostööd kaasõpilaste ja kooli töötajatega; aktsepteerib inimeste erinevusi.	Mõnikord on esinenud ebaviisakat käitumist kaasõpilaste ja/või kooli töötajatega; sõnakasutus on pigem viisakas ja teistega arvestav; teeb koostööd kaasõpilaste ja kooli töötajatega.	On esinenud ebaviisakat käitumist kaasõpilaste ja kooli töötajatega; on kasutanud ebasobivaid väljendeid.	Käitub kaasõpilaste ja kooli töötajatega ebaviisakalt; sõnakasutus on ebasobiv; k iusab kaasõpilasi ja/või kooli töötajaid.

12.5.8. Hoolsuse hindamismudel

Kategooria	Eeskujulik (E)	Hea (H)	Rahuldav (R)	Mitterahuldav (MR)
	Hoolsushindega «eeskujulik» hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on ülesannete täitmisel püüdlük, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.	Hoolsushindega «hea» hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib võimetekohaselt.	Hoolsushinde «rahuldav» saab õpilane, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid ja muid kohustusi, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt.	Hoolsushindega «mitterahuldav» hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppimisse ja ülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli tegemata oma kodused õpiülesanded ning muud ülesanded koolis ja kodus.
Kohusetundlikkus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel	Omandab koolist puudunud perioodi õppematerjali; tööd on õigeaegselt tehtud ja esitatud; peab kinni kokkulepitud tähtaegadest ja likvideerib võlgnevused.	Mõnikord on esitamata tööd; üldiselt peab kinni kokkulepitud tähtaegadest; võlgnevused on tähtajaks likvideeritud.	Sageli on esitamata tööd; ei pea sageli kinni kokkulepitud tähtaegadest; jätab mõned võlgnevused tähtajaks likvideerimata.	On esitamata tööd ja negatiivsed (mitterahuldavad) hinded; ei pea kinni kokkulepitud tähtaegadest; jätab võlgnevused likvideerimata.
Osalemine õppeprotsessis	Õpib võimetekohaselt; töötab tunnis aktiivselt kaasa; abistab vajadusel kaasõpilasi.	Ei tööta mõnikord tunnis kaasa - märkused e-koolis.	Ei tööta sageli tunnis kaasa - märkused e-koolis.	Ei tööta tunnis kaasa - märkused e-koolis.
Nutiseadmete kasutamine	Hoiab nutiseadme õppetunni ajal koolikotis hääletul režiimil või välja lülitatult; kasutab nutiseadet õppetöös ainult õpetaja nõusolekul.	Kasutab mõnikord nutiseadet tunni ajal omavoliliselt.	Kasutab sageli nutiseadet tunni ajal omavoliliselt.	Pidevalt kasutab nutiseadet tunni ajal omavoliliselt; ei reageeri õpetaja märkustele.

Riietus ja õppevahendid	Kannab puhas, eakohast, korrektset koolikeskkonda sobivat riietust ja vahetusjalanõusid; kannab kaasas õppeprotsessiks vajalikke õppevahendeid; kooli poolt antavatel õpikutel on ümber paber või kaaned.	Vajab aeg-ajalt meelde tuletamist riietuse ja/või vahetusjalanõude osas; õppevahendid on mõnikord puudu; enamik õpikutest on ümbrisega kaetud.	Vajab pidevat meelde tuletamist riietuse ja/või vahetusjalanõude osas; õppevahendid on sageli puudu; vajab pidevat meelde tuletamist õpikute ümbrisega katmise osas.	Kannab koolikeskkonda sobimatut riietust; ei kanna vahetusjalatseid; õppevahendid on puudu; õpikud on ümbrisega katmata.

12.6. Hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord

12.6.1. Õpilasel ja õpilase seaduslikul esindajal on õigus hindeid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde teada saamist.

12.6.2. Õpilase hindamisega seotud vaidlusküsimusi lahendab direktor õpilase või õpilase seadusliku esindaja kirjaliku põhjendatud taotluse alusel.

12.6.3. Direktor võtab otsuse vastu kolmekümne päeva jooksul.

12.6.4. Otsusest teavitab kool õpilast ja õpilase seaduslikku esindajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul pärast otsuse vastuvõtmist.

13. ÕPILASTE ARENGU JA ÕPPIMISE TOETAMISE KORRALDUS

13.1. Juhindudes õpilase vajadusest koolis kasutatakse erinevaid võimalusi õpilase arengu ja õppimise toetamiseks:

13.1.1. õpilase arengu jälgimine ja kirjeldamine (sh kujundav hindamine);

13.1.2. õppe kohaldamine sh tegevuste/õpetuse diferentseerimine ja individualiseerimine;

13.1.3. sobivate õppemeetodite valimine;

13.1.4. lapse tunniväline individuaalne abistamine (järeleaitamine, konsultatsioonid) aineõpetajate poolt;

13.1.5. individuaalse õppekava rakendamine, kui õpilasel ilmnevad õpiraskused ja/või kui ta on saanud mitterahuldava hinde õppeaines;

13.1.6. arenguvestluse läbiviimine vähemalt üks kord õppeaastas;

13.1.7. koostöö õpilase seadusliku esindajaga, õpilase seadusliku esindaja pedagoogiline juhendamine;

13.1.8. tugispetsialistide teenuste kasutamine;

13.1.9. mitmekesine huvitegevus ja koolisisesed üritused;

13.1.10. õppimist soodustava füüsilise õppekeskkonna loomine (arvutiklass, IKT vahendid, õuesõpe, digiõpe jne);

13.1.11. võimalus osaleda projektides, konkurssidel, viktoriinidel, olümpiaadidel, sporditegevuses;

13.2. Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute ja läbivate teemade) kohta.

13.3. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist.

13.4. Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta.

13.5. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule. Koolipoolne esmane tagasisidekanal on e-kool, kuhu õpetajad kannavad hinded iga koolipäeva lõpuks.

14. HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED JA TUGITEENUSTE RAKENDAMINE

14.1. Haridusliku erivajadusega õpilane on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumis- ja tundealused häired, pikemaajaline õppes eemalviibimine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas, taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökvaastris.

14.2. Koolis rakendatakse individuaalset, lihtsustatud õppekava ja ka koduõpet.

14.3. Hariduslike erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib hariduslike erivajadusega õpilane tavaklassis. Koolis on võimalused hariduslike erivajadustega õpilastele õppe paremaks korraldamiseks.

14.4. Hariduslike erivajadusega (HEV) õpilase õpet korraldab direktori määratud hariduslike erivajadusega õpilase õppe koordineerija, kelle ülesandeks on hariduslike erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide, andekate õpilaste juhendajate ja õpetajate vahel.

14.5. Hariduslike erivajadusega õpilase õppe koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, õpilase seaduslikule esindajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega.

14.6. Direktori otsusel, haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija ettepanekul võib haridusliku erivajadusega õpilasele rakendada meetmeid, mille rakendamise eeldusena ei ole ette nähtud koolivälise nõustamismeeskonna soovitus:

- 1) tugispetsialisti teenus;
- 2) individuaalse õppekava rakendamine;
- 3) õpiabirühma rakendamine.

14.7. Ajutistest õpiraskustest ülesaamiseks on igal õpilasel õigus konsultatsioonile kord nädalas.

14.8. Tõhustatud toe ja eritoe vajaduse määrab kooliväline nõustamismeeskond. Tõhustatud toe ja eritoe rakendamiseks on kooli direktoril ja haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijal õigus töödelda hariduse infosüsteemi teise kooli või lasteasutuse ja koolivälise nõustamismeeskonna kantud andmeid, koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ning tuge saavale õpilasele rakendatud tõhustatud toe ja eritoe kohta, kuid üksnes mahus ja ulatuses, mis on vajalik tõhustatud toe ja eritoe rakendamiseks.

14.9. Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle juhendamine aineõpetajate poolt vastavalt aineõpetajate koostatud ajakavale.

14.10. Meetmete rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.

14.11. Meetmete rakendamise tulemuslikkust hinnatakse vähemalt kord õppeaastas, analüüsides õpilase arengut ja toimetulekut ning andes soovitusi edaspidiseks.

14.12. Meetmete rakendamise perioodi lõpul hindab õppe koordinaator koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb ettepanekud õpilase seaduslikule esindajale ja vajaduse korral kooli direktorile edasisteks tegevusteks: meetme rakendamise lõpetamine; meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud viisil; meetme vahetamine või muu meetme lisamine; täiendavate uuringute teostamine, eriarsti, erispetsialisti või koolivälise nõustamiskomisjoni poole pöördumise soovitamine.

14.13. Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitusel tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitusel, testimiste ja uuringute tulemused ning koolivälise

nõustamismeeskonna soovitusel õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil.

14.14. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad isikud koolis määrab direktor.

15. KARJÄÄRIÕPPE, KARJÄÄRIINFO JA NÕUSTAMISE KORRALDAMINE

15.1. Karjääriõppe eesmärgiks on aidata õpilasel kujuneda isiksuseks, kellel on valmisolek elukestvaks õppeks, erinevate rollide täitmiseks muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ja oma elukäigu kujundamiseks teadlike otsuste kaudu, sh mõistlike karjäärivalikute tegemiseks.

15.2. Koolis toimub karjääriõppe läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemise kaudu.

15.3. Karjäärialaste teadmiste arendamiseks ja toetamiseks kasutatakse erinevaid tegevusi: karjääripäevad ja –tunnid; külalisesinejate kutsumine; õppekäigud ettevõtetesse; töövarjupäevad; osalemine infomessidel; karjääriinfo vahendamine erinevate kanalite kaudu; koostöö Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse, HARNO, Töötukassa, Tartu Ülikooli Narva kolledži ja teiste asutustega.

15.4. Koolis koordineerib karjääriteenuse osutamist huvijuht koostöös klassijuhatajatega. Klassijuhataja koostöös huvijuhiga korraldab erinevaid klassiväliseid üritusi, projekte jne. Klassijuhataja aitab õpilasi ja õpilaste seaduslikke esindajaid: õpilase tuleviku ja karjääri planeerimisel; eneseanalüüsi koostamisel; arenguevestlusteks valmistumisel.

15.5. Tulenevalt huvijuhi pädevusest on huvijuht abiks õpilastele, et:

15.5.1. toetada nende osalemist erinevates noorteprojektides ja -programmides ning rahvusvahelises suhtluses;

15.5.2. olla õpilase usaldus- ja kontaktisikuks suhetes täiskasvanute maailmaga;

15.5.3. vahendada õpilastele vajalikku informatsiooni vaba aja tegevuse ja kutsesuunitluse alal;

15.5.4. toetada õpilasi elukestva õppe põhimõtte väärtustamisel.

16. ÕPILASE JA ÕPILASE SEADUSLIKU ESINDAJA TEAVITAMINE NING NÕUSTAMINE

16.1. Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele.

16.2. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks koolis selgitatakse välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet.

16.3. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

16.4. Kool nõustab vajaduse korral õpilase seaduslikku esindajat õpilase arengu toetamisel ja kodus õppimisel.

16.5. Kool korraldab õpilaste ja õpilaste seaduslike esindajate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info ja -nõustamine) kättesaadavuse ja süsteemse, vajaduspõhise korralduse.

16.6. Kool tagab õpilasele ning õpilaste seaduslikele esindajatele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestrite algul.

16.7. Klassijuhataja tagab õpilasele ning õpilaste seaduslikele esindajatele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes.

16.8. Õpilaste ja õpilaste seaduslike esindajate teavitamiseks kasutatakse järgmisi vahendeid: e-kool, e-kiri, telefon, kooli infostendid, kooli veebileht.

16.9. Üks kord õppeaasta jooksul toimub õpilaste seaduslike esindajate üldkoosolek, klassikoosolekud toimuvad õppeaasta jooksul vähemalt kaks korda.

16.10. Klassijuhataja viib iga õpilasega läbi arenguestluse, millel osalevad ka õpilaste seaduslikud esindajad.

16.11. Õpilase seaduslik esindaja saab jälgida õpilase hindeid e-koolis.

17. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED

17.1. Õpetajate vahel toimub tihe koostöö.

17.2. Koolis tegutsevad järgmised aineseksioonid: eesti keel, võõrkeeled, loodus- ja sotsiaalteadused, matemaatika, kunstained, algklassid ning kehaline kasvatus.

17.3. Aineseksioonide juhatajad korraldavad koosolekuid, kus planeeritakse erinevaid koolisiseseid ja -väliseid üritusi ning mõeldakse läbi töö teiste haridusasutuste ja partneritega. Kogu see info kajastub aineseksiooni tööplaanis, mida esitatakse õppealajuhatajale õppeaasta algul.

17.4. Õppeaasta lõpus esitab aineseksiooni juhataja kokkuvõtte tehtud tegevusest, kus analüüsitakse läbiviidud tööd.

17.5. Aineseksioonide koosolekud toimuvad vähemalt kaks korda trimestri jooksul, kus arutatakse detailselt eesolevaid üritusi.

17.6. Iga kuu algul paneb aineseksiooni juhataja informatsiooni tegevuste kohta tööplaani (Google dokument).

17.7. Kõik õpetajad külastavad oma kolleegide tunde ning annavad tagasisidet õpetaja eneseanalüüsis.

17.8. Kogenud õpetajad ja juhtkond osutavad abi noorematele õpetajatele ning uutele töötajatele.

17.9. Klassiõpetajad ja aineõpetajad töötavad kooli õppekava ja ainekava alusel välja töökava, mis arvestab klassi omapära ja suundumust, kooli arengusuunda ja eripära, õpilaste vaimseid ja kooli materiaalseid ressursse.

17.10. Õpetaja töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö tunnis. Töökava koostatakse igale klassile eraldi, arvestades konkreetse klassi võimalusi ja iseärasusi. Töökava koostatakse kas igaks trimestriks või õppeaastaks. Õpetaja töökava koostamise eesmärgiks on planeerida tegevusi, et saavutada nõutavad õpitulemused.

17.11. Õpetaja töökava vorm on kogu koolil ühine.

17.12. Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökava sisaldab vähemalt trimestri jooksul läbitavaid peamisi teemasid ja alateemasid, õpitulemusi, tegevusi, lõimumist teiste ainete ja läbivate teemadega, hindamist ja planeeritavaid hindelisi töid, millest õpetajad teavitavad õpilasi trimestri algul.

17.13. Kooli õpetajad esitavad töökavad õppealajuhatajale elektrooniliselt enne iga õppeaasta algust.

17.4. Klassijuhataja koostab tööplaani, mis sisaldab klassijuhataja tundide teemasid, klassiüritusi, ülekoolilisi üritusi, tööd õpilase seaduslike esindajatega, koosolekuid, individuaalseid kohtumisi õpilaste seaduslike esindajatega jne.

17.5. Õpetajad teevad õpitulemuste saavutamiseks ja üldpädevuste kujundamiseks koostööd, korraldades aine- ja teemanädalaid ning –päevi, õppekäike, ekskursioone jne.

18. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

18.1. Kooli õppekava uuendamine või täiendamine on tingitud muudatustest õigusaktides, mida algatab kooli direktor.

18.2. Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kinnitamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

18.3. Kooli õppekava koostamisel ja arendamisel osalevad kõik õpetajad.

18.4. Tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 on kooli õppekava kehtestajaks direktor.

18.5. Kool avalikustab kooli õppekava kooli veebilehel.

LISAD

- Lisa 1. Ainevaldkonna „Keel ja kirjandus” ainekavad
- Lisa 2. Ainevaldkonna „Võõrkeeled“ ainekavad
- Lisa 3. Ainevaldkonna „Matemaatika ” ainekavad
- Lisa 4. Ainevaldkonna „Loodusained“ ainekavad
- Lisa 5. Ainevaldkonna „Sotsiaalsained ” ainekavad
- Lisa 6. Ainevaldkonna „Kunstiained“ ainekavad
- Lisa 7. Ainevaldkonna „Tehnoloogia“ ainekavad
- Lisa 8. Ainevaldkonna „Kehaline kasvatus“ ainekavad
- Lisa 9. Valikõppeaine “Matemaatika” ainekava
- Lisa 10. Valikõppeaine „Robootika“ ainekava
- Lisa 11. Valikõppeaine „Karjääri planeerimine“ ainekava
- Lisa 12. Valikõppeaine „Oma keel ja kultuur“ ainekava
- Lisa 13. Valikõppeaine “Informaatika” ainekava
- Lisa 14. Lihtsustatud õppe ajaloo ainekava
- Lisa 15. Lihtsustatud eesti keele teise keelena ainekava
- Lisa 16. Lihtsustatud õppe inimeseõpetuse ainekava
- Lisa 17. Lihtsustatud õppe kunsti ainekava
- Lisa 18. Lihtsustatud õppe liikumisõpetuse ainekava
- Lisa 19. Lihtsustatud õppe loodusõpetuse ainekava
- Lisa 20. Lihtsustatud õppe matemaatika ainekava
- Lisa 21. Lihtsustatud õppe muusika ainekava
- Lisa 22. Lihtsustatud õppe töö- ja tehnoloogiaõpetuse ainekava
- Lisa 23. Lihtsustatud õppe vene keele ainekava
- Lisa 24. Lihtsustatud õppe inglise keele ainekava
- Lisa 25. Lihtsustatud õppe valikõppeaine „Oma keel ja kultuur“ ainekava